

EUROPEAN
COMMISSION

ADVANCED PLANNING - CONSULTING

ΕΚΘΕΣΗ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΕΡΟΣ Α

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

**APC ADVANCED PLANNING – CONSULTING
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε.**

Μνησικλέους 2, Τ.Κ. 105 56 Αθήνα
τηλ: 210 32 29 303 & 210 32 29 340, fax: 210 32 29 304
<http://www.apc.gr> e-mail: apc@apc.gr
ΑΡ. Μ.Α.Ε. 67150/01/Β/08/608

The project was funded by the European Commission, Structural Reform Support Service - Contract No SRSS/c2016/019.

© European Union, 2016

Reproduction is authorized, provided the source is acknowledged.

Πίνακας περιεχομένων

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
II. ΟΡΙΣΜΟΙ & ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	3
1. Ορισμοί	3
2. Συντομογραφίες.....	4
III. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. Η υδατοκαλλιέργεια ως παραγωγική δραστηριότητα διεθνώς	6
2. Η υδατοκαλλιέργεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	8
3. Τα στατιστικά στοιχεία / δεδομένα του κλάδου.....	16
IV. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ	19
1. Γενικά στοιχεία του κλάδου	19
1.1. Σύντομο ιστορικό ανάπτυξης.....	19
1.2. Παραγόμενα προϊόντα Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας.....	20
1.3. Απασχόληση – Ανθρώπινο Δυναμικό απασχολούμενο στην Ελληνική Υδατοκαλλιέργεια	25
2. Θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια.....	29
2.1. Γενικά στοιχεία για τη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα.....	29
2.2. Οργάνωση επιχειρήσεων	31
2.3. Εκτρεφόμενα είδη.....	32
2.4. Γεωγραφική κατανομή των μονάδων εκτροφής	32
2.5. Εξέλιξη παραγωγής Θαλάσσιας Ιχθυοκαλλιέργειας.....	34
2.6. Κόστος παραγωγής.....	38
2.7. Ιχθυοτροφές.....	40
2.8. Τιμές πώλησης προϊόντων θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας	42
2.9. Παραγόμενες ποσότητες γόνου Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων	46
2.10. Βιολογική καλλιέργεια Μεσογειακών ειδών ιχθύων	49
3. Ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων	51

3.1.	Γενικά στοιχεία	51
3.2.	Εκτροφή πέστροφας	52
3.2.1.	Γενικά Στοιχεία	52
3.2.2.	Οργάνωση επιχειρήσεων	52
3.2.3.	Εκτρεφόμενα είδη.....	52
3.2.4.	Γεωγραφική κατανομή μονάδων εκτροφής	53
3.2.5.	Παραγόμενες ποσότητες πέστροφας	53
3.2.6.	Κόστος παραγωγής.....	54
3.2.7.	Ιχθυοτροφές	54
3.2.8.	Τιμές πώλησης.....	54
3.3.	Εκτροφή χελιού	54
4.	Οστρακοκαλλιέργεια	56
4.1.	Γενικά στοιχεία	56
4.2.	Εκτρεφόμενα είδη - Παραγόμενες ποσότητες	56
4.3.	Γεωγραφική κατανομή των μονάδων εκτροφής	57
4.4.	Κόστος λειτουργίας	58
5.	Εκτατική υδατοκαλλιέργεια – Λιμνοθάλασσες	59
6.	Η θέση της Ελλάδας, όσον αφορά στα παραγόμενα είδη υδατοκαλλιέργειας, στην Ευρώπη – Προοπτικές Ανάπτυξης	61
7.	Δράσεις για την ανάπτυξη της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας	67
7.1.1.	Αναπτυξιακό Πλαίσιο της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας για την περίοδο 2014 – 2020	67
7.1.2.	Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών 2014 – 2020.....	67
7.1.3.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014 – 2020 (ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020)	68
7.1.4.	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑΥ).....	69
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	71
1.	Πίνακας 1. Εξέλιξη της παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη 2005-2014 (τον).....	72

2. Πίνακας 2. Εξέλιξη της παραγωγής μυδιών στην Ευρώπη (τον). ..	73
3. Πίνακας 3. Παραγωγή ειδών υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα	74
4. Πίνακας 4. Παραγωγή ειδών υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα	75
5. Πίνακας 5. Παραγωγή Τσιπούρας - Λαβρακιού και λοιπών ειδών στην Ελλάδα	76
6. Πίνακας 6. Παραγωγή Τσιπούρας - Λαβρακιού στην Ελλάδα	76
7. Πίνακας 7. Παραγωγή γόνου Τσιπούρας - Λαβρακιού στην Ελλάδα	77
8. Πίνακας 8. Παραγωγή χελιού στην Ελλάδα	78
9. Πίνακας 9. Παραγωγή τσιπούρας – λαβρακιού στην Ευρώπη.....	79
10. Πίνακας 10. Παραγωγή πέστροφας στην Ευρώπη	80
11. Πίνακας 11. Παραγωγή χελιού στην Ευρώπη	81
12. Πίνακας 12. Παραγωγή μυδιών στην Ευρώπη	81
13. Πίνακας 13. Απασχολούμενοι κατά είδος εργασιακής σχέσης και κατά τύπο υδατοκαλλιέργειας.....	82
14. Πίνακας 14. Μόνιμοι απασχλούμενοι κατά είδος εκτροφής και εκπαίδευση	83
15. Πίνακας 15. Επιστημονικό προσωπικό ανα τύπο υδατοκαλλιέργειας.....	84
16. Πίνακας 16. Εργατικό προσωπικό ανα τύπο υδατοκαλλιέργειας..	84
17. Πίνακας 17. Συνολικό απασχολούμενο προσωπικό ανα τύπο υδατοκαλλιέργειας.....	85
18. Πίνακας 18. Εξέλιξη παραγωγής πέστροφας στην Ελλάδα 2005 – 2014	86

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Έκθεση Εμπορίας εκπονήθηκε από την εταιρία APC ADVANCED PLANNING – CONSULTING ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΕ (APC S.A.) με ανάθεση από την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατόπιν γραπτής πρόσκλησης, με στόχο να διερευνηθούν τα θέματα εμπορίας ειδών υδατοκαλλιέργειας τα οποία παράγονται στην Ελλάδα (SPSS/C2016/019).

Σκοπός της Έκθεσης είναι να καλυφθούν οι απαιτήσεις του Άρθρου 46 του Κανονισμού (ΕΕ) 508/2014 για το ΕΤΘΑ, όσον αφορά τις παραγωγικές επενδύσεις στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών.

Επίσης, η παρούσα Έκθεση θα μπορούσε να υποστηρίξει την Ελληνική Διοίκηση στην επίτευξη των στόχων του «Πολυετούς Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα 2014-2020», στην εξειδίκευση των σχετικών δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας 2014-2020, καθώς και στην υλοποίησή τους.

Ευχαριστίες

Η Ομάδα Μελέτης θα ήθελε να ευχαριστήσει για τη συνεργασία, την ανταπόκριση και την πολύτιμη συνδρομή τους στην επιτυχή ολοκλήρωση του Έργου:

- Τη Γενική Διευθύντρια και τα στελέχη των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Αλιείας, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Την Προϊσταμένη και το προσωπικό των Μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ Αλιείας και Θάλασσας.
- Την Προϊσταμένη και το προσωπικό των Μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Εφαρμογής Δράσεων του ΕΠ Αλιείας και Θάλασσας.
- Τον Πρόεδρο, τα μέλη του Δ.Σ. και τον Γενικό Διευθυντή του Συνδέσμου Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών (ΣΕΘ).
- Τον Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. της Ένωσης Μικρομεσαίων Ιχθυοκαλλιεργητών (ΠΑΝΕΜΜΙ).
- Εκπροσώπους του Συνδέσμου Μυδοκαλλιεργητών Ελλάδος (ΣΕΜΥΟ) και του Συνεταιρισμού Μυδοκαλλιεργητών Πιερίας.

- Στελέχη εταιρειών παραγωγής και διακίνησης ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Εκπροσώπους εταιρειών εκτροφής πέστροφας και χελιού.
- Τον κ. Δημήτρη Κωστακόπουλο, Βιολόγο – Ιχθυολόγο (MBA).

Ομάδα Μελέτης

	APC ADVANCED PLANNING – CONSULTING	
	ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε.	
	Αναγνόπουλος Νίκος	Βιολόγος- Ιχθυολόγος (MSc)
	Παπαναστασίου Ειρήνη	Ιχθυολόγος (ΤΕ)
	Ανασασάκη Πηνελόπη	Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
	Μπουρδανιώτης Νίκος	Περιβαλλοντολόγος-Ωκεανογράφος (MSc)
Γρηγορίου Ολυμπία	Διοικητική Υποστήριξη	

II. ΟΡΙΣΜΟΙ & ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

1. Ορισμοί

Στο πλαίσιο της παρούσας Έκθεσης οι όροι που χρησιμοποιούνται έχουν την ακόλουθη έννοια.

Υδατοκαλλιέργεια: η καλλιέργεια ή εκτροφή υδρόβιων οργανισμών με τη χρήση τεχνικών, με σκοπό την αύξηση, πέραν των φυσικών ικανοτήτων του περιβάλλοντος, της παραγωγής των εν λόγω οργανισμών.

Οι οργανισμοί αυτοί παραμένουν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτροφής ή καλλιέργειάς τους και μέχρι τη συγκομιδή τους, στην ιδιοκτησία φυσικού ή νομικού προσώπου.

Πλωτές μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας: εγκαταστάσεις (στην επιφάνεια ή/και στη στήλη του νερού) σε θαλάσσιες ή λιμναίες εκτάσεις αποτελούμενες, από ένα σύνολο ιχθυοκλωβών (σε μία ή περισσότερες συστοιχίες) και πλωτές εξέδρες εργασίας, κατάλληλα αγκυροβολημένες.

Χερσαίες μονάδες εκτροφής: εγκαταστάσεις σε χερσαίες εκτάσεις αποτελούμενες, από στεγανές δεξαμενές εντός των οποίων πραγματοποιείται η εκτροφή ειδών που ζουν και αναπτύσσονται σε αλμυρά, υφάλμυρα και γλυκά νερά.

Ιχθυογεννητικός Σταθμός: εγκαταστάσεις αναπαραγωγής, εκκόλαψης και εκτροφής στα πρώτα στάδια της ζωής των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένων, ή μη εγκαταστάσεων προπάχυνσης.

Εγκαταστάσεις μη μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων: οι απαραίτητες για την απρόσκοπτη λειτουργία των μονάδων εκτροφής εγκαταστάσεις, στις οποίες πραγματοποιείται η συσκευασία νωπών ψαριών, καθώς και κάθε μορφής επεξεργασία αυτών (απεντέρωση, φιλετοποίηση, εκσπλαχνισμός κλπ) σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας.

Θαλάσσιοι Μεσογειακοί Ιχθύες : Θαλασσινά Μεσογειακά είδη ψαριών τα οποία ορίζονται με την αριθμό 9232.1/11/11.1.2011 (ΦΕΚ 136/ 9.2.2011) Απόφαση του ΥΠ.Α.Α.Τ. και συγκεκριμένα: Τσιπούρα (*Sparus aurata*), Λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*), Φαγκρί (*Pagrus pagrus*), Μυτάκι (*Diplodus puntazzo*), Λυθρίνι (*Pagellus erythrinus*), Σαργός (*Diplodus sargus*), Συναγρίδα (*Dentex*

dentex), Μουρμούρα (*Lithognathus mormyrus*), Μελανούρι (*Oblada melanura*), Μαγιάτικο (*Seriola dumerilli*), Ροφός (*Epinephelus marginatus*), Κρανιός (*Argyrosomus regius*), Μυλοκόπι (*Umbrina cirrosa*), Συκιός (*Sciaena umbra*), Γλώσσα (*Solea solea*) και Καλκάνι (*Psetta maxima*).

Οστρακοκαλλιέργεια: Κατηγορία υδατοκαλλιέργειας κατά την οποία εκτρέφονται οστρακοειδή: Μύδια (*mytilus galloprovincialis*), στρείδια (*Ostrea edulis*), χτένια (*Pecten sp.*), χάβαρα (*Modiolus barbatus*) κλπ

Πλωτό σύστημα καλλιέργειας οστρακοειδών (Long line): σύστημα το οποίο αποτελείται από παράλληλες γραμμές παραγωγής (σχοινιά – μάννες) αγκυροβολημένες στα άκρα τους που επιπλέουν με τη βοήθεια πλωτήρων. Από τις γραμμές παραγωγής αναρτώνται οι αρμαθιές, ή οι δίσκοι εκτροφής των οστρακοειδών.

Πασσαλωτό σύστημα καλλιέργειας οστρακοειδών (pole): σύστημα το οποίο αποτελείται από παράλληλες γραμμές παραγωγής (μάννες) στερεωμένες στα άκρα τους σε οριζόντιους δοκούς που με τη σειρά τους στηρίζονται σε κάθετους πασσάλους. Από τις γραμμές παραγωγής αναρτώνται οι αρμαθιές, ή οι δίσκοι εκτροφής των οστρακοειδών.

Κέντρο Αποστολής Οστράκων (ΚΑΟ): Εγκαταστάσεις μονάδων οστρακοκαλλιέργειας στις οποίες πραγματοποιείται η συσκευασία, ή η εξυγίανση των οστρακοειδών, καθώς και κάθε μορφής επεξεργασία αυτών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας.

2. Συντομογραφίες

Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.Υ. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες.

Π.Α.Υ. Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών

Π.Ο.Α.Υ. Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών

Υ.Π.Ε.Ν. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΥΠ.Α.Α.Τ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Δ.Υ.Α.Π.	Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών και Αξιοποίησης Προϊόντων του ΥΠΑΑΤ
Π.Ε.Σ.Σ.Υ.	Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάπτυξη των Υδατοκαλλιεργειών
F.A.O.	Food and Agriculture Organisation (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας)
F.E.A.P.	Federation of European Aquaculture Producers (Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας)
Σ.Ε.Θ.	Σύνδεσμος Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών
ΠΑΝΕΜΜΙ	Πανελλήνια Ένωση Μικρομεσαίων Ιχθυοκαλλιεργητών
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development
WWF	World Wildlife Fund
EUMOFA	European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture
ΟΣΠΑ	Ολοκληρωμένο Σύστημα Παρακολούθησης Αλιείας
STECF	Scientific Technical and Economic Committee for Fisheries

ΜΕΡΟΣ Α

III. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η υδατοκαλλιέργεια ως παραγωγική δραστηριότητα διεθνώς

Το ψάρι αποτέλεσε διαχρονικά σημαντικό συστατικό της ανθρώπινης διατροφής. Σήμερα θεωρείται σημαντική πηγή ζωικών πρωτεϊνών και βιταμινών ιδιαίτερα υψηλής διατροφικής αξίας, και αποτελεί αναπόσπαστο συστατικό της υγιεινής διατροφής. Η διευρυνόμενη αναγνώριση των ιδιοτήτων αυτών, η διεθνοποίηση καταναλωτικών τάσεων και η ισχυρή παγκοσμιοποίηση της αγοράς των ειδών διατροφής συνετέλεσαν στην συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση για ιχθυηρά.

Παράλληλα, με την κατ' επιλογή ζήτηση για ιχθυηρά, επιτακτική παραμένει και η ανάγκη εξεύρεσης τροφής για την κάλυψη των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών σίτισης του πολλαπλασιαζόμενου παγκόσμιου πληθυσμού.

Υπό το πρίσμα της υπερεκμετάλλευσης ή/και εξάντλησης των φυσικών και βιολογικών πόρων του πλανήτη μας, η λύση για την κάλυψη των αναγκών σε ιχθυηρά για ανθρώπινη κατανάλωση, είναι βέβαιο ότι θα αναζητηθεί περισσότερο στην αύξηση της παραγωγής, παρά στον περιορισμό των αναγκών στα όρια των δυνατοτήτων παραγωγής από τη συλλεκτική αλιεία.

Αναγνωρίζοντας ότι τα τελευταία χρόνια οι εκφορτώσεις της συλλεκτικής αλιείας μειώνονται συνεχώς, ενώ η μέχρι πρόσφατα αύξηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών πολλών χωρών και η συνεχιζόμενη ενίσχυση της τάσης για υγιεινή διατροφή έχουν αυξήσει σημαντικά τη ζήτηση για αλιευτικά προϊόντα σε παγκόσμιο επίπεδο, γίνεται προφανές ότι το κενό που δημιουργείται στις αγορές καλείται να το καλύψει η υδατοκαλλιέργεια.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του FAO το χρονικό διάστημα 2014-2015 η παγκόσμια κατά κεφαλή φαινόμενη κατανάλωση αλιευτικών προϊόντων ανήλθε από τα 20,1 κιλά στα 20,3 κιλά, τα οποία κατανέμονται ως εξής: κατανάλωση από συλλεκτική αλιεία τη διετία 2014-2015 από 10.0 σε 9.8 κιλά (μείωση κατά 0.2), ενώ η κατανάλωση από προϊόντα υδατοκαλλιέργειας την αντίστοιχη διετία αυξήθηκε από 10.1 σε 10.5 κιλά (αύξηση 0.4).

Αξίζει να αναφερθεί ότι τα στοιχεία για το 2016 (Ιαν-Φεβ) δείχνουν φαινόμενη κατά κεφαλή κατανάλωση 20.6 κιλά (από συλλεκτική αλιεία 9.7 και 10.9 από υδατοκαλλιέργεια). Η διαφορά μεταξύ των αντίστοιχων χρονικών διαστημάτων (Ιαν-Φεβ) 2015 και 2016 είναι 1.7 αύξηση στην ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση, με 0.7 κιλά μείωση στα συλλεκτικής αλιείας και αύξηση 3.9 κιλά στα υδατοκαλλιέργειας. (στοιχεία GlobeFish, 2016, 3rd issue).

Ο κύριος σκοπός της υδατοκαλλιέργειας είναι η παραγωγή υδρόβιων οργανισμών για ανθρώπινη κατανάλωση καθώς και για παραγωγή ζωοτροφών. Η υδατοκαλλιέργεια πραγματοποιείται σε εσωτερικά και υφάλμυρα ύδατα και στη θάλασσα.

Η υδατοκαλλιέργεια παραμένει ο δυναμικότερα αναπτυσσόμενος κλάδος ζωικής παραγωγής προϊόντων διατροφής. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης από το 1970 ανέρχεται στο 8,8%, όταν για τη συλλεκτική αλιεία ο αντίστοιχος μέσος ρυθμός αύξησης είναι μόλις 1,2%, ενώ για τη κτηνοτροφία και πτηνοτροφία είναι 2,8%. Το 1970 η υδατοκαλλιεργητική παραγωγή αποτελούσε μόλις το 4% της παγκόσμιας παραγωγής αλιευμάτων. Σαράντα πέντε χρόνια αργότερα η υδατοκαλλιέργεια έφτασε να παράγει το 1/3 της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής αλιευμάτων.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις των OECD και FAO η συνολική παραγωγή αλιευμάτων το 2025 θα ανέλθει σε 195 εκ. τόνους από τους οποίους οι 103 εκ. τόνοι θα προέρχονται από υδατοκαλλιέργεια. Για το ίδιο έτος η πρόβλεψη για την ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση θα ανέλθει σε 21.8 κιλά.

Αξίζει να τονισθεί ότι σημαντικότερος και αποδοτικότερος κλάδος της υδατοκαλλιέργειας είναι αυτός της ιχθυοκαλλιέργειας. Ήδη σήμερα, περί το 43% των ψαριών που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση προέρχεται από καλλιέργεια, ενώ η αυξανόμενη ζήτηση σε ψάρια τα επόμενα χρόνια αναμένεται να καλυφθεί από την ιχθυοκαλλιεργητική παραγωγή.

Η ιχθυοκαλλιέργεια θεωρείται από τις πλέον φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές παραγωγής προϊόντων διατροφής. Τα προϊόντα της αποτελούν την αποδοτικότερη μέθοδο παραγωγής ζωικής πρωτεΐνης (σχέση χορηγούμενης / παραγόμενης πρωτεΐνης), ενώ κατ' αναλογία τελικού προϊόντος, η παραγωγή τους απαιτεί λιγότερη χρήση ενέργειας και νερού, σε σχέση με τα εναλλακτικά ή/και ανταγωνιστικά παραγόμενα προϊόντα διατροφής (βοοειδή, χοιρινά, πουλερικά, όσπρια, δημητριακά κλπ).

Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF), η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί την πλέον αειφορική λύση στο παγκόσμιο επισιτιστικό πρόβλημα. Επιπλέον, τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας

αποτελούν εξαιρετική πηγή πρωτεϊνών, όταν παράγονται με αρχές και κανόνες ορθής πρακτικής, ενώ συμβάλουν ουσιαστικά και στη προστασία του περιβάλλοντος.

2. Η υδατοκαλλιέργεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η υδατοκαλλιέργεια είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στην Ευρώπη (και στην Ευρωπαϊκή Ένωση) και αφορά κύρια την θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια και την ιχθυοκαλλιέργεια σε γλυκέα ύδατα.

Η **θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια** πραγματοποιείται σε παράκτιες χώρες τόσο της Βόρειας Ευρώπης (Νορβηγία, Σουηδία, Ιρλανδία κλπ) όσο και της Μεσογείου.

Τα εκτρεφόμενα είδη στις Βόρειες χώρες είναι ο σολομός, του οποίου η παραγωγή αντιπροσωπεύει το 66% περίπου (σύμφωνα με τα στοιχεία παραγωγής έτους 2014) της Ευρωπαϊκής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας (συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ψαριών στην Τουρκία), ενώ στις Μεσογειακές χώρες πραγματοποιείται η εκτροφή μεσογειακών ειδών και κύρια των ειδών τσιπούρα και λαβράκι.

Παραδοσιακά, από ετών κυρίαρχος παραγωγός χώρα των ειδών αυτών (τσιπούρας και λαβρακιού) είναι η Ελλάδα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στις χώρες της Μεσογείου, την τελευταία πενταετία τουλάχιστον, ανοδική πορεία έχει καταγράψει η Τουρκία, καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση σε ύψος παραγωγής (2014).

Η **ιχθυοκαλλιέργεια σε γλυκέα ύδατα** αναπτύσσεται κύρια σε χώρες της κεντρικής, αλλά και ανατολικής Ευρώπης, με κυρίαρχα είδη την πέστροφα, τον κυπρίνο και άλλα είδη.

Εκτός της ιχθυοκαλλιέργειας, σημαντική είναι και η εκτροφή των οστρακοειδών, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κύρια σε Μεσογειακές χώρες.

Παραγόμενα είδη ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη (έτος 2014)	
Είδη	Ποσότητες ψαριών (τόνοι)
Common carp - <i>Cyprinus carpio</i> (Κυπρίνος)	57.378
Catfish (Γατόψαρο)	1.414
Other Carp species (Άλλα είδη κυπρίνου)	2.443
European eel - <i>Anguilla anguilla</i> - (Ευρωπαϊκό Χέλι)	6.507
Halibut - Flatfish (πλατυψαρο)	1.600
Sole - <i>Solea solea</i> (Γλωσσα)	1.107
Meagre (<i>Argyrosomus regius</i>) Κρανιός	5.021
Cod - <i>Gadus</i> (Γαδος)	3.310
Arctic Char- <i>Salvelinus alpinus</i> (Αρκτοσαλβελίνος)	5.496
Atlantic salmon - <i>Salmo salar</i> (Σολομός Ατλαντικού)	1.554.061
Sea bass (Λαβράκι)	148.367
Sea bream (Τσιπούρα)	146.467
Sturgeon (οξύρρυγχος)	2.795
Turbot (<i>Scophthalmus maximus</i> - (Καλκανι)	10.787
large Rainbow trout - <i>Oncorhynchus mykiss</i> (Πέστροφα)	135.270
portion Rainbow trout - <i>Oncorhynchus mykiss</i> (Πέστροφα)	250.013
Σύνολο	2.332.036

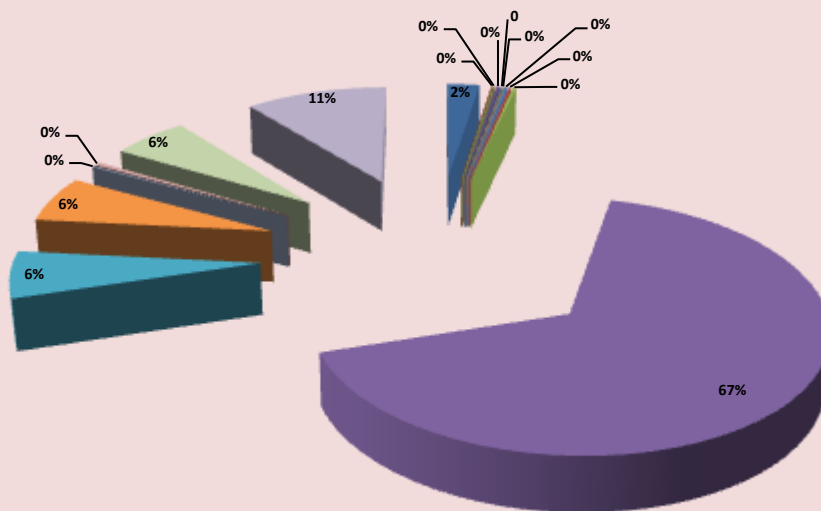
Πηγή: FEAP

Η ιχθυοκαλλιέργεια, στην Ευρώπη, παρουσιάζει μέση ετήσια αύξηση τα τελευταία έτη της τάξεως του 5,48% και το έτος 2014 η παραγωγή ψαριών ανήλθε σε 2.332.036 τόνους.

Από την παραγωγή αυτή, 1.554.061 τόνοι αφορούν την παραγωγή σολομού, ενώ στη δεύτερη θέση βρίσκεται η πέστροφα (large και portion) με παραγωγή 385.283 τόνους και στην τρίτη θέση βρίσκονται τα μεσογειακά είδη τσιπούρα – λαβράκι με παραγωγή 294.834 τόνους .

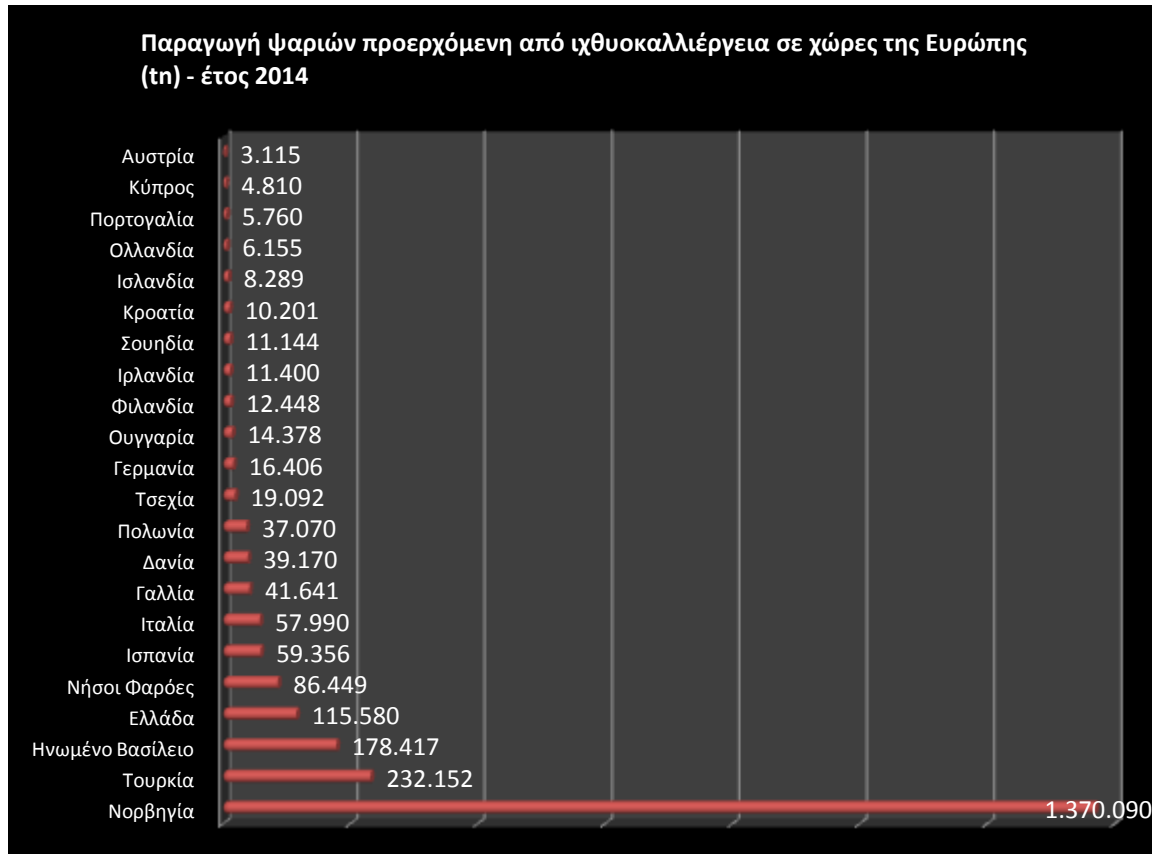
Παραγόμενα είδη ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη - (έτος 2014)

- Common carp - *Cyprinus carpio* (Κυπρίνος)
- Catfish (Γατόψαρο)
- Other Carp species (Άλλα είδη κυπρίνου)
- European eel - *Anguilla anguilla*- (Ευρωπαϊκό Χέλι)
- Halibut - Flatfish (πλατυψαρο)
- Sole - *Solea solea* (Γλωσσα)
- Meagre (*Argyrosomus regius*) Κρανιός
- Cod - *Gadus* (Γαδος)
- Arctic Char-*Salvelinus alpinus* (Αρκτοσαλβελίνος)
- Atlantic salmon - *Salmo salar* (Σολομός Ατλαντικού)
- Sea bass (Λαβράκι)
- Sea Bream (Τσιπούρα)
- Sturgeon (οξύρρυγχος)
- turbot (*Scophthalmus maximus* - (Καλκανι)
- Large Rainbow trout - *Oncorhynchus mykiss* (Πέστροφα)
- Portion Rainbow trout - *Oncorhynchus mykiss* (Πέστροφα)

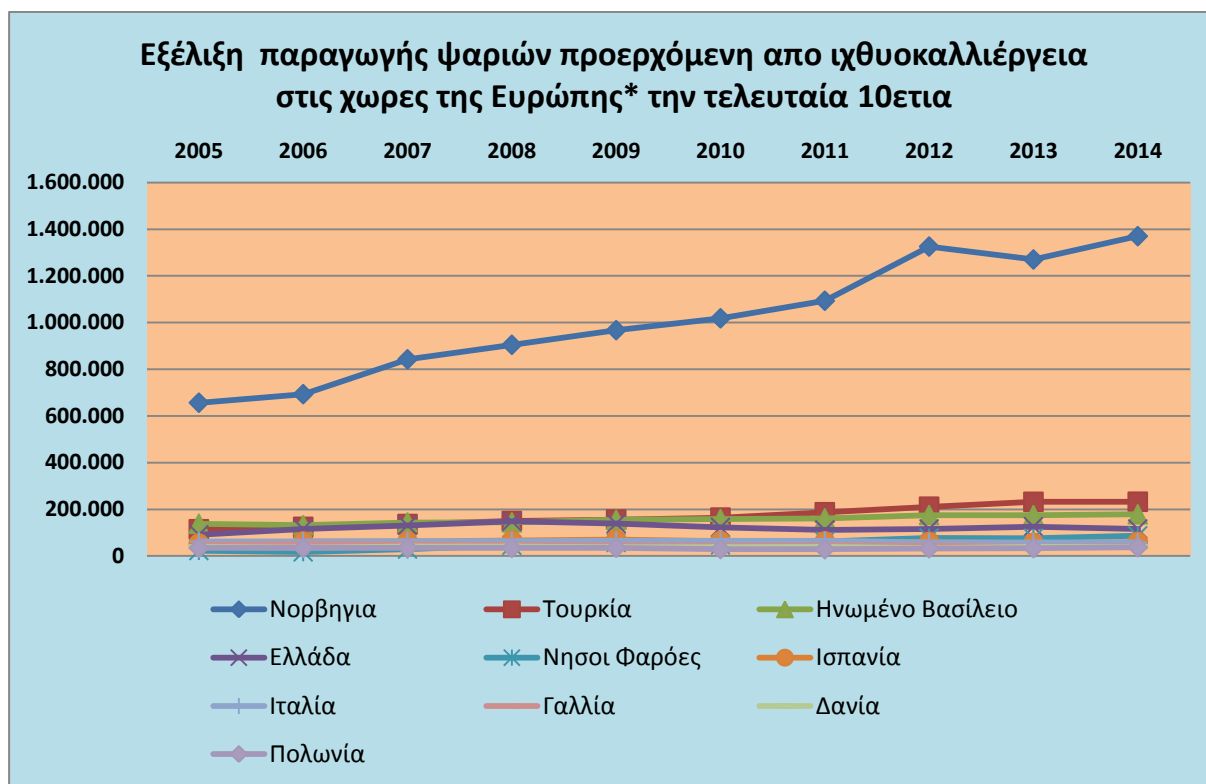
Πηγή: FEAP

Στο διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η παραγωγή ψαριών προερχόμενη από ιχθυοκαλλιέργεια στις χώρες της Ευρώπης (συμπεριλαμβανομένης της Τουρκίας) για το έτος 2014.

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 1 του Παραρτήματος

Στο διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η εξέλιξη της παραγωγής ψαριών, για τις χώρες με αξιόλογο ύψους παραγωγής (άνω των 35.000 τόνων ετησίως), την τελευταία δεκαετία.

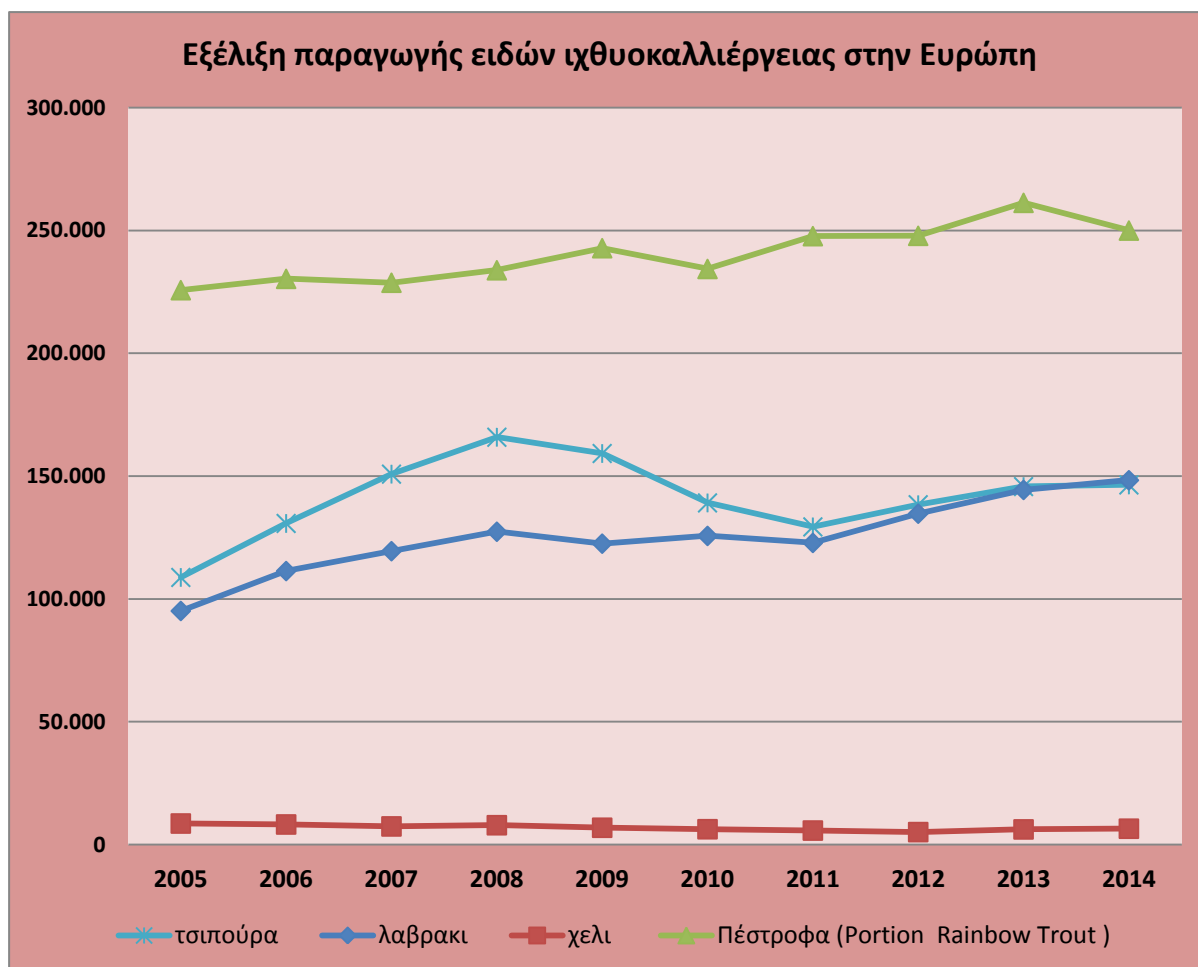
Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 1 του Παραρτήματος

*Συμπεριλαμβάνεται η Τουρκία

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η παραγωγή στην Ευρώπη ορισμένων ειδών θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας και ψαριών γλυκών υδάτων, που κύρια εκτρέφονται και στην Ελλάδα.

Παραγωγή ειδών ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη				
Είδος εκτροφής/ έτος	Πέστροφα (portion Rainbow Trout)	Χέλι	Λαβράκι	Τσιπούρα
2005	225.742	8.634	95.145	108.795
2006	230.355	8.242	111.396	130.785
2007	228.766	7.450	119.489	150.846
2008	233.853	7.938	127.399	165.871
2009	242.831	6.907	122.545	159.255
2010	234.387	6.310	125.703	139.144
2011	247.736	5.760	122.848	129.375
2012	247.866	5.133	134.753	138.399
2013	261.292	6.229	144.417	145.788
2014	250.013	6.507	148.367	146.467

Πηγή: FEAP

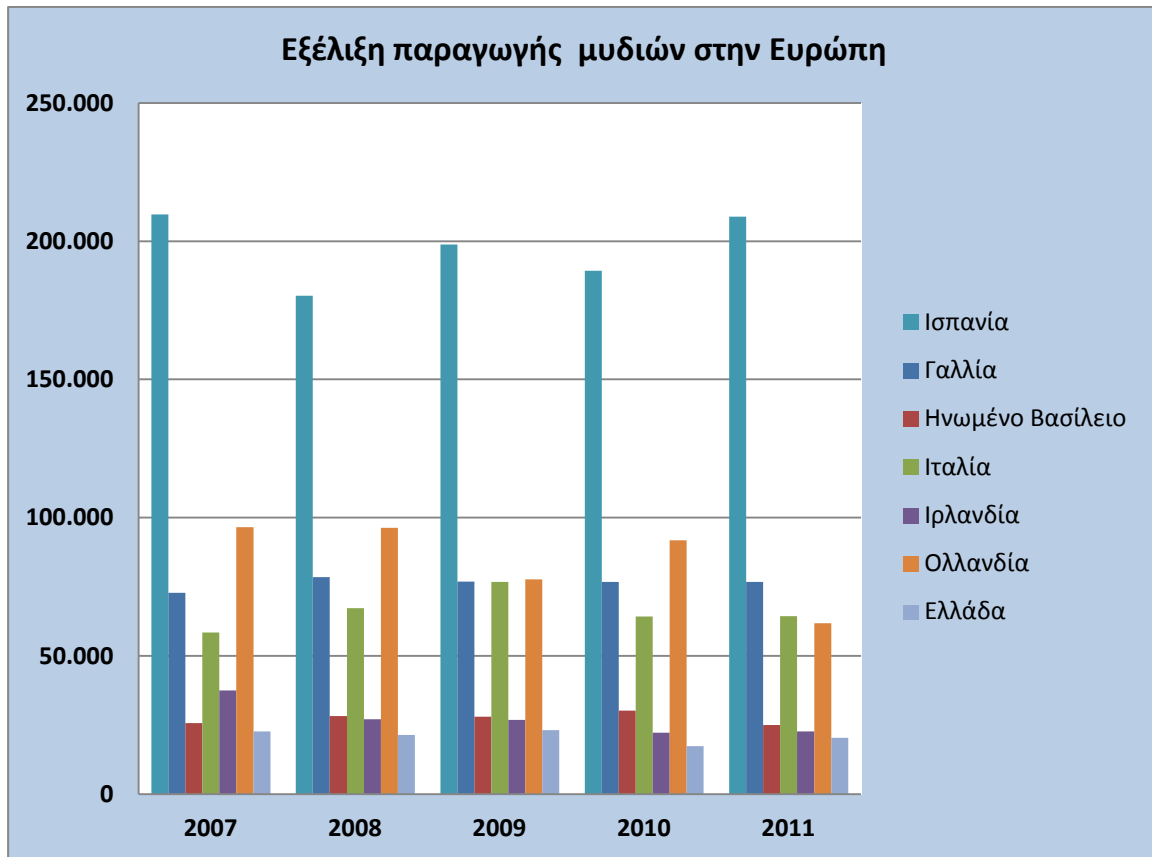

Πηγή: FEAP

Αναφορικά με την καλλιέργεια οστρακοειδών, η μεγαλύτερη χώρα παραγωγός είναι η Ισπανία και ακολουθούν η Γαλλία, η Ιταλία, η Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία.

Η συνολική παραγωγή οστρακοειδών, κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια στους 500 – 550.000 τόνους. Σημειώνεται ότι η κύρια παραγωγή προέρχεται από την καλλιέργεια μυδιών.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί, παρατίθενται οι παραγόμενες ποσότητες μυδιών από τις κυριότερες χώρες παραγωγούς.

Πηγή : FAO – *GlobeFish 2014* – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 2 του Παραρτήματος

3. Τα στατιστικά στοιχεία / δεδομένα του κλάδου

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα Έκθεση προέρχονται από αποτύπωση βιβλιογραφικής έρευνας, από μελέτες, εκθέσεις, στοιχεία διεθνών οργανισμών, εθνικών αρχών, συλλογικών οργάνων και φορέων της αγοράς.

Συγκεκριμένα, προέρχονται από τη Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), τον Οργανισμό Γεωργίας και Τροφίμων (FAO), το Σύνδεσμο Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών (ΣΕΘ), την Πανελλήνια Ένωση Μικρομεσαίων Ιχθυοκαλλιεργητών (ΠΑΝΕΜΜΙ), την Ομοσπονδία Ευρωπαϊών Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας (FEAP), τη βάση δεδομένων KONTALI ANALYSE, το Παρατηρητήριο Προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (EUMOFA).

Παράλληλα με τη συλλογή των στοιχείων, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με ανώτατα στελέχη (μικρών και μεγάλων) εταιρειών θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, εταιρειών παραγωγής ψαριών γλυκών υδάτων (πέστροφας και χελιών) με αξιοσημείωτη παραγωγή των ειδών, αλλά και μέλη οργανώσεων καλλιέργειας οστρακοειδών. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με εταιρείες διακίνησης ψαριών και οστρακοειδών, προκειμένου να καταγραφούν οι τελευταίες τάσεις της αγοράς, οι οποίες δεν έχουν καταγραφεί ακόμα ως στοιχεία στις προαναφερόμενες Υπηρεσίες και Φορείς, καθώς και με στελέχη επιχειρήσεων που παράγουν ιχθυοτροφές στην Ελλάδα (για την καταγραφή στοιχείων διακίνησης ιχθυοτροφών και συσχέτισμό με το ύψος της ελληνικής παραγωγής ψαριών υδατοκαλλιέργειας).

Από την εμπειρία μας, επί σειρά ετών, στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας, αλλά και την επεξεργασία των δεδομένων, προκύπτει ότι υπάρχει πρόβλημα αξιοπιστίας των στοιχείων και του τρόπου συλλογής των δεδομένων.

Ανεπίσημες πηγές (πέραν της Eurostat και των Εθνικών στατιστικών αρχών) στηριζόμενες σε δικές τους πληροφορίες, συχνά αποδεικνύονται ότι προσφέρουν μια πιο ακριβή εικόνα για τις υδατοκαλλιέργειες, σε σχέση με τις επίσημες πηγές, έχοντας αποκλίσεις που ξεπερνούν και το 30% σε ορισμένες περιπτώσεις.

Αν και το φαινόμενο δεν είναι αποκλειστικά ελληνικό, υπάρχει σοβαρό πρόβλημα που οφείλεται σε πλημμελή συνεργασία υπηρεσιών, αλλά και την αποφυγή δήλωσης της παραγωγής από

επιχειρήσεις, για αποτροπή ενδεχόμενων κυρώσεων (υπέρβαση παραγωγής, έναντι της αδειοδοτημένης), είτε λόγω μικρού μεγέθους μονάδων.

Η εφαρμογή του Καν.199/2008, που εξειδικεύτηκε με τις κατευθυντήριες γραμμές (ΕΚ 665/2008) και την Απόφαση 2008/949/ΕΚ, αναμένεται να προσφέρει μελλοντικά πιο αξιόπιστα δεδομένα, καθώς τα τελευταία χρόνια γίνεται πιο συστηματική προσπάθεια υποβολής, καταγραφής και επεξεργασίας στοιχείων που αφορούν την υδατοκαλλιέργεια, την αλιεία εσωτερικών υδάτων καθώς και την επεξεργασία, μεταποίηση και εμπορία των αλιευτικών προϊόντων.

Η ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας θα επιτρέψει τον καλύτερο προγραμματισμό και σχεδιασμό του κλάδου (τόσο των δημοσίων αρχών όσο και των επιχειρήσεων).

Έτη αναφοράς των στοιχείων που παρουσιάζονται στην παρούσα Έκθεση είναι κυρίως η πενταετία 2010 – 2014, για την οποία υπάρχουν ολοκληρωμένα στοιχεία, προκειμένου να αποτυπωθούν οι τάσεις παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας τη συγκεκριμένη πενταετία.

Για το παραπάνω διάστημα 2010 - 2014, σύμφωνα με την αριθμ. 262010/23.12.1994 Εγκύκλιο του Υπουργείου Γεωργίας και με την αριθμ. 9232/11.1.2011 Απόφαση του ΥΘΥΝΑΛ (νυν ΥΠΑΑΤ), οι επιχειρήσεις ήταν υπόχρεες να συμπληρώνουν και να υποβάλλουν ετήσια απογραφικά δελτία με στοιχεία παραγωγής των μονάδων υδατοκαλλιέργειας για το συγκεκριμένο έτος.

Το έτος 2015 και σε εφαρμογή του Καν.199/2008, εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση με αριθμό 2287/40083/7.4.2015 (ΦΕΚ 695/Β/2015) για τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Παρακολούθησης και καταγραφής των αλιευτικών δραστηριοτήτων (ΟΣΠΑ). Μέσω του ενιαίου πλέον συστήματος καταχωρούνται τα απογραφικά δελτία που αφορούν στοιχεία μονάδων υδατοκαλλιέργειας, συσκευαστηρίων καθώς και μονάδων μεταποίησης, τα οποία πρέπει να συμπληρώνονται και να υποβάλλονται μέχρι τέλος Οκτωβρίου του επόμενου έτους.

Συνεπώς, στην παρούσα έκθεση, λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία παραγωγής που έχουν δηλωθεί για τα έτη 2010 μέχρι 2014, ενώ για το έτος 2015 θα αναφερθούν εκτιμήσεις των παραγόμενων προϊόντων και των στοιχείων διάθεσης / εμπορίας τους, καθώς κατά το χρονικό διάστημα σύνταξης της μελέτης δεν έχει εκπνεύσει η προθεσμία υποβολής των στοιχείων από τις επιχειρήσεις του κλάδου.

Βασικό πρόβλημα στην επεξεργασία των στοιχείων, που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη είναι και το γεγονός ότι τα στοιχεία προέρχονται από διαφορετικές πηγές, κάθε μία από τις οποίες έχει τις ιδιαιτερότητές της.

Η ΕΛΣΤΑΤ συλλέγει στοιχεία μέσω ενός μηχανισμού με ανταποκριτές στους Δήμους της χώρας με τη βοήθεια ερευνητή, ο οποίος επισκέπτεται επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας και καταγράφει την παραγωγή με βάση πληροφορίες που του παρέχονται από την ίδια την επιχείρηση. Τα στοιχεία αυτά προωθούνται στην Eurostat. Είναι εξακριβωμένο ότι δεν έχει καταγραφεί το σύνολο των επιχειρήσεων, ούτε έχουν διασταυρωθεί τα στοιχεία που δηλώνονται. Το ίδιο ισχύει και για το ΥΠΑΑΤ το οποίο συλλέγει μέσω απογραφικών δελτίων στοιχεία, τα οποία δεν αντιστοιχούν στο σύνολο των μονάδων υδατοκαλλιέργειας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ παρουσιάζουν απόκλιση από τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ σε ποσοστό 10% (για το έτος 2014).

Επίσης, τα κλαδικά στοιχεία δεν συλλέγονται με συστηματικό τρόπο και σε τακτά χρονικά διαστήματα και ενδέχεται πολλά από αυτά να βασίζονται σε προσωπικές εκτιμήσεις. Ο προβληματισμός μας σχετικά με τη συλλογή των κλαδικών στοιχείων, αφορά δύο επίπεδα: είτε οι επιχειρήσεις δεν είναι πρόθυμες να δώσουν τα ακριβή στοιχεία για να προστατευθούν από τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, είτε δεν έχουν αξιόπιστα στοιχεία.

Για την πληρέστερη εικόνα του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών, στην παρούσα Έκθεση παρουσιάζονται όσα επίσημα στοιχεία διαθέτουν οι προαναφερόμενοι φορείς, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα στοιχεία της Δ/σης Υδατοκαλλιεργειών και Αξιοποίησης Προϊόντων του ΥΠΑΑΤ καθώς και των ΣΕΘ / FEAP.

IV. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ

1. Γενικά στοιχεία του κλάδου

1.1. Σύντομο ιστορικό ανάπτυξης

Μέχρι τη δεκαετία του 1950, την υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα αποτελούσε η εκτατική καλλιέργεια στις Λιμνοθάλασσες – κλειστά θαλάσσια οικοσυστήματα της χώρας – στα οποία αναπτύσσονται ευρύαλα μεσογειακά είδη ψαριών.

Στη δεκαετία του 1950, με την ίδρυση και του πρώτου Ιχθυογεννητικού Σταθμού πέστροφας στην Περιφέρεια της Ηπείρου, αναπτύσσεται η ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων. Αρχικά με την εκτροφή της πέστροφας και την ίδρυση μονάδων οικογενειακής μορφής, σε ορεινές περιοχές της Β.Δ. Ελλάδας, που υπάρχουν κατάλληλα πηγαία και επιφανειακά ύδατα για την εκτροφή του είδους. Στη συνέχεια η ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων εξελίχθηκε επιχειρηματικά, αλλά και με την διεύρυνση των ειδών εκτροφής, όπως ο κυπρίνος, το χέλι και ο σολομός.

Το ίδιο διάστημα (δεκαετία του 1950) καταγράφεται για πρώτη φορά η εκτροφή μυδιών με το «πασαλωτό» σύστημα, σε μικρά βάθη, στο Θερμαϊκό κόλπο.

Ωστόσο, ουσιαστικά η εκτροφή μυδιών αρχίζει τη δεκαετία του 1970, με την επέκτασή της, στις θαλάσσιες περιοχές της Πιερίας, Ημαθίας και Καβάλας, αλλά και σε μεγαλύτερα βάθη, με τη χρησιμοποίηση του συστήματος long line.

Η οστρακοκαλλιέργεια, εξελίχθηκε και αποτελεί σήμερα το δεύτερο σημαντικό κλάδο της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας με την ίδρυση ενός σημαντικού αριθμού μονάδων, εκτροφής μυδιών, αλλά και με μικρή διεύρυνση των ειδών π.χ. τα χάβαρα και τα χτένια.

Τη δεκαετία του 1980 σημειώνεται η πρώτη ανάπτυξη της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας εντατικής μορφής, δραστηριότητα η οποία έδωσε τα επόμενα έτη μεγάλη ώθηση στην Ελληνική υδατοκαλλιέργεια.

Η ραγδαία ανάπτυξη της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας κατέστησε την υδατοκαλλιέργεια ένα δυναμικό κλάδο του πρωτογενούς τομέα και την Ελλάδα στη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα των ειδών τσιπούρα και λαβράκι στην Ε.Ε. και την ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Η θετική αυτή πορεία ανάπτυξης της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας οφείλεται κυρίως στο συγκριτικό πλεονέκτημα του Ελληνικού θαλάσσιου οικοσυστήματος, ενώ σημαντική υπήρξε και η συμβολή των οικονομικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο εφαρμογής εθνικών και Κοινοτικών πολιτικών για τον κλάδο.

Σημειώνεται ότι το θαλάσσιο οικοσύστημα της χώρας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, αποτελούν σταθερό παράγοντα που εξασφαλίζει και δημιουργεί τις ευνοϊκές προοπτικές για το μέλλον της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας.

Την πορεία ανάπτυξης του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών στη χώρα ακολούθησε και η σταδιακή διαμόρφωση του εθνικού θεσμικού πλαισίου για τη στήριξη και την περαιτέρω ανάπτυξή του.

Μετά από μακρά περίοδο, ισχύος ενός πολύπλοκου και γραφειοκρατικού θεσμικού πλαισίου, σήμερα θεωρείται ότι η Ελλάδα διαθέτει θεσμικό πλαίσιο ικανοποιητικού επιπέδου, κυρίως μετά τη θέσπιση του ΕΠΧΣΑΑΥ (2011) και την έκδοση του ν. 4282/2014 «Ανάπτυξη Υδατοκαλλιεργειών και άλλες διατάξεις» με τον οποίο ρυθμίζονται τα θέματα αδειοδότησης των μονάδων υδατοκαλλιέργειας. Οπωσδήποτε όμως απαιτείται η ολοκλήρωση αυτού του πλαισίου.

1.2. Παραγόμενα προϊόντα Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας

Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα αφορά στην εκτροφή υδρόβιων οργανισμών, σε θαλάσσια και γλυκέα ύδατα, στις λιμνοθάλασσες, τις λίμνες και τα ποτάμια.

Στις θάλασσες πραγματοποιείται η εκτροφή ψαριών Μεσογειακών ειδών και κύρια των ειδών τσιπούρα και λαβράκι και η εκτροφή οστρακοειδών και κύρια του είδους μύδι.

Προσπάθειες έγιναν και γίνονται και για την εκτροφή του ερυθρού τόνου, πλην όμως αντιμετωπίζονται, λόγω του καθεστώτος που ισχύει (προστασίας και ποσοστώσεων), σοβαρά προβλήματα στην εξασφάλιση του απαιτούμενου αριθμού ψαριών προς εκτροφή.

Επίσης έχουν καταγραφεί προσπάθειες εκτροφής και άλλων υδρόβιων οργανισμών και ειδικότερα μαλακοστράκων, όπως γαρίδα, αλλά χωρίς θετικά αποτελέσματα.

Αντίθετα, με επιτυχία λειτουργούν μονάδες καλλιέργειας Σπιρουλίνα (είδος κυανόφυτου – κυανοβακτήριου) σε περιοχές Β.Α. Ελλάδας. Σημειώνουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα με εξαγωγές του προϊόντος σε χώρες της Ευρώπης.

Η εκτροφή σε γλυκέα ύδατα αφορά στην εκτροφή ψαριών με κυρίαρχο είδος την πέστροφα, αλλά και των ειδών κυτρίνου, οξύρυγχου, χελιού και σολομού.

Στην υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα της χώρας περιλαμβάνονται και οι Λιμνοθάλασσες (εκτατική υδατοκαλλιέργεια).

Αποτελούν παράκτια οικοσυστήματα με άμεση επίδραση από τη θάλασσα και τα γλυκέα ύδατα, ενώ δέχονται θρεπτικά στοιχεία από την ενδοχώρα.

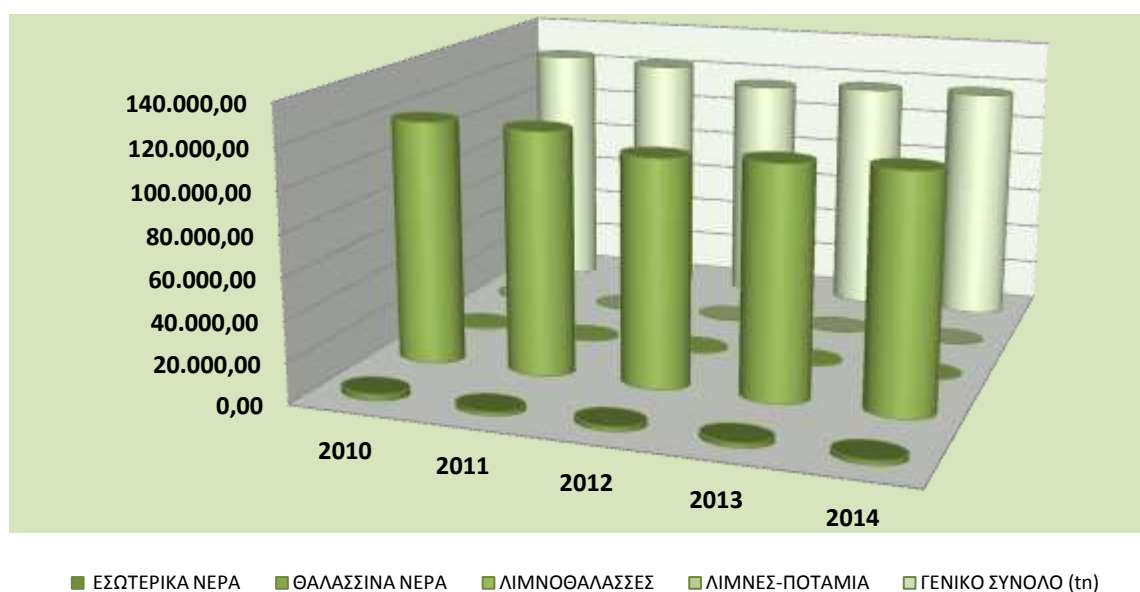
Στις Λιμνοθάλασσες αναπτύσσονται ευρύαλα είδη ψαριών (σε συγκεκριμένες εποχές) και εξαλιεύονται με παραδοσιακές μεθόδους.

Κύρια είδη είναι: κέφαλος, τσιπούρα, λαβράκι, γλώσσα, σπάρος και χέλι .

Σε κάθε περίπτωση τον κορμό της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας αποτελεί η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια με το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής και την καλύτερη οργάνωση σε όλα τα επίπεδα. Σημειώνεται ιδιαίτερα η καθετοποίηση της παραγωγής πολλών επιχειρήσεων (τεχνητή αναπαραγωγή – εκκόλαψη – γόνος – εκτροφή).

Στον πίνακα του 3 του Παραρτήματος φαίνεται η πορεία της παραγωγής προϊόντων Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας κατά το χρονικό διάστημα 2010 – 2014.

Εξέλιξη παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα σε θαλάσσια και γλυκέα ύδατα, λιμνοθάλασσες, λίμνες και ποτάμια

Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Ανάλυση στοιχείων στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

Το 2014 παρήχθησαν συνολικά 117.264 τόνοι προϊόντων όλων των ειδών, καθώς και 399.000.000 ιχθύδια μεσογειακών ειδών ψαριών.

Ειδικότερα, από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει, καταρχήν μείωση της παραγωγής το 2014 σε σχέση με το 2010 σε όλες της κατηγορίες των προϊόντων (θαλασσινά ψάρια – οστρακοειδή – ψάρια γλυκών υδάτων και λιμνοθάλασσες).

Στα ενδιάμεσα χρονικά διαστήματα, 2010 – 2012 και 2013 – 2014, παρατηρούνται διακυμάνσεις που διαφέρουν ανά κατηγορία.

Η παραγωγή γόνου παρουσιάζει μικρή αύξηση το 2014 σε σχέση με το 2010, με σημαντικές διακυμάνσεις ενδιάμεσα.

Τα ποσοστά αύξησης, ή μείωσης, της συνολικής παραγωγής των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας από έτος, σε έτος, εξαρτώνται και διαμορφώνονται, κύρια από την πορεία της παραγωγής της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας λόγω του συγκριτικά, με τις άλλες κατηγορίες, μεγάλου ύψους παραγωγής.

Σημειώνεται ότι, το χρονικό αυτό διάστημα 2010 – 2014 συμπίπτει και με την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα, η οποία αποτυπώνεται και στην πορεία ανάπτυξης του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών.

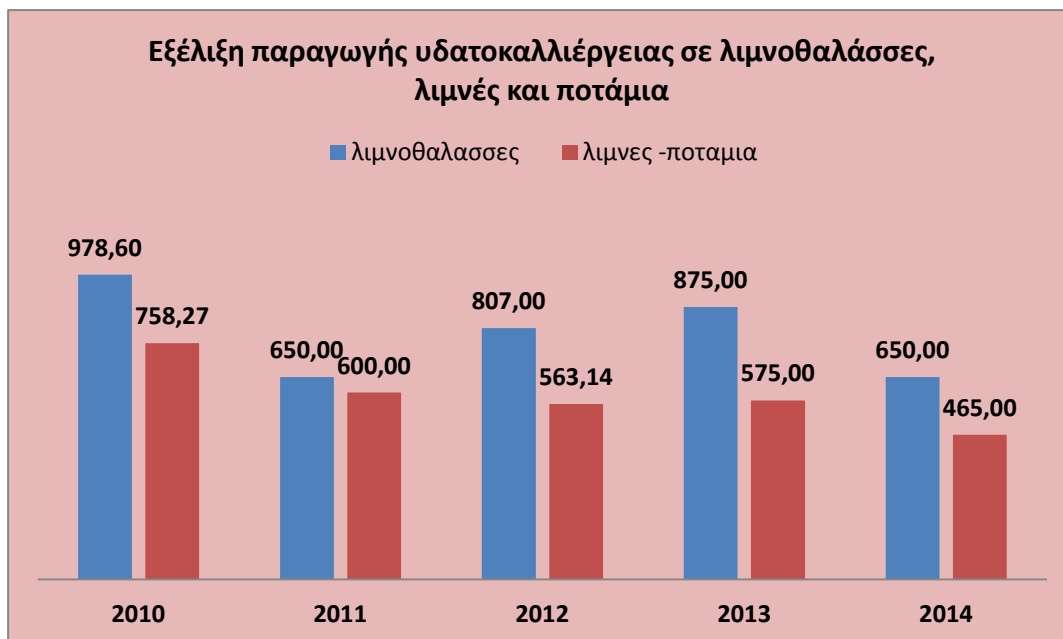
Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η πορεία της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, ανά κατηγορία (θαλάσσια – γλυκέα ύδατα – λιμνοθάλασσες).

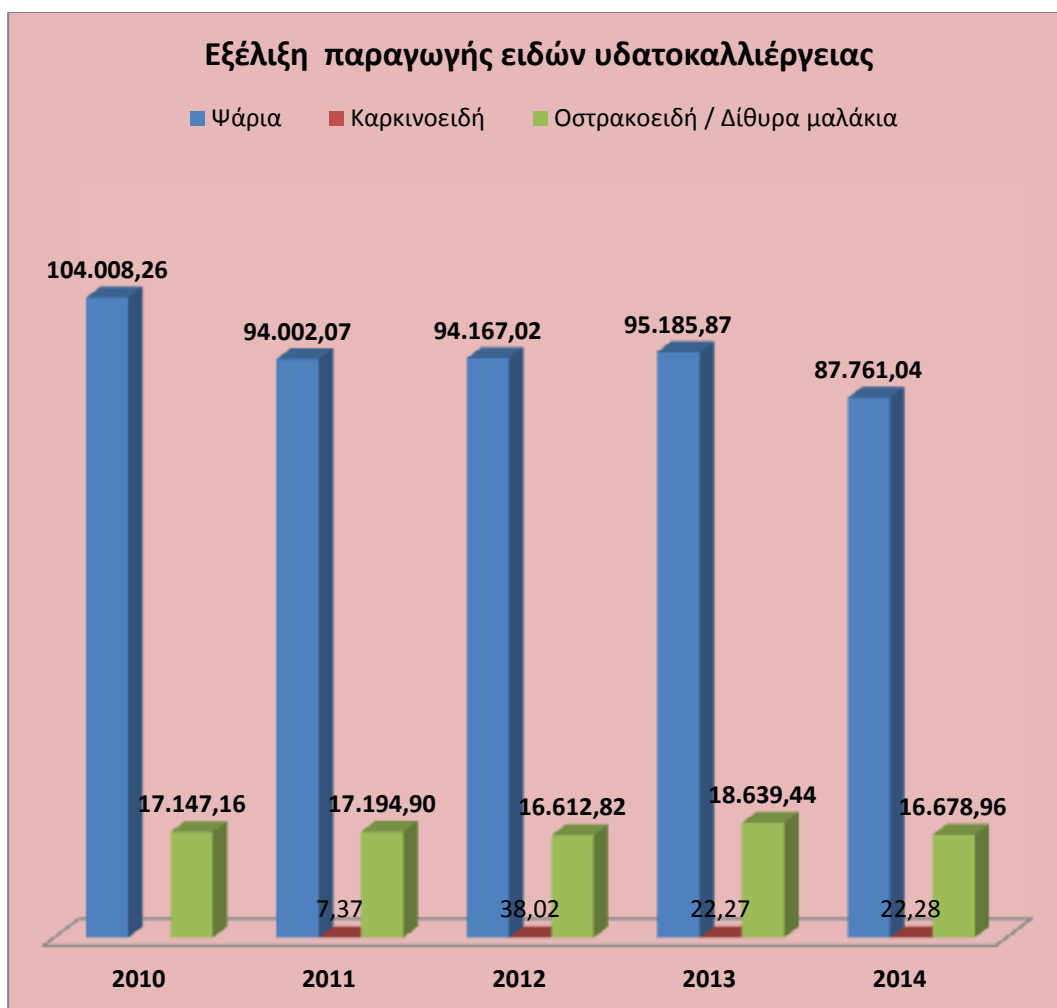
Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Ανάλυση στοιχείων στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Ανάλυση στοιχείων στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Ανάλυση στοιχείων στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Ανάλυση στοιχείων στον πίνακα 4 του Παραρτήματος

Τα επόμενα κεφάλαια αφορούν στις ακόλουθες κύριες κατηγορίες υδατοκαλλιεργητικών δραστηριοτήτων στη χώρα:

- Θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια
- Ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων
- Οστρακοκαλλιέργεια
- Λιμνοθάλασσες

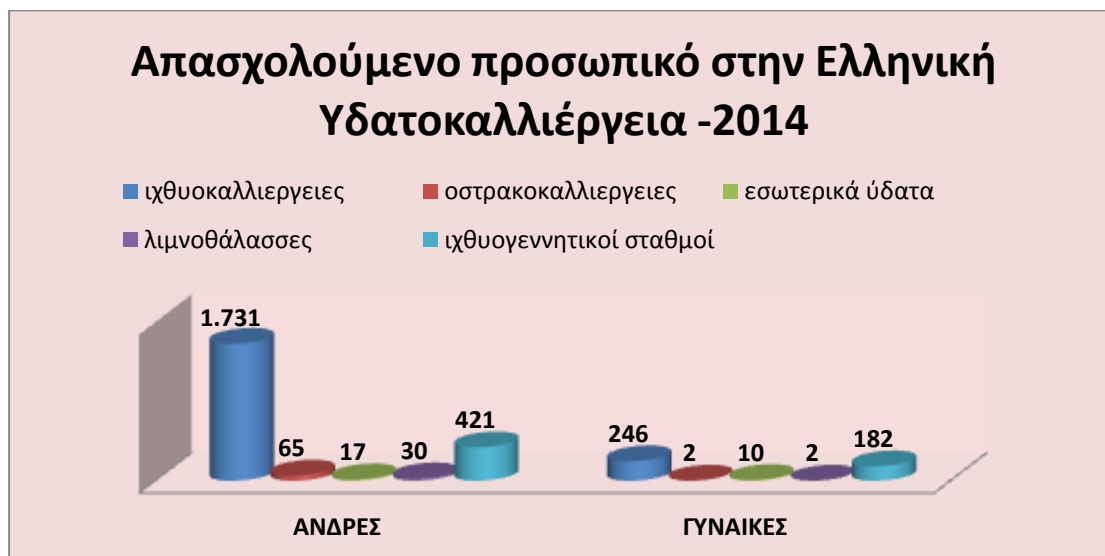
Η παραπάνω κατηγοριοποίηση προκύπτει από συνδυασμό του όγκου παραγωγής, του περιβάλλοντος ανάπτυξης (θάλασσα – γλυκέα ύδατα) και τα εκτρεφόμενα είδη.

1.3. Απασχόληση – Ανθρώπινο Δυναμικό απασχολούμενο στην Ελληνική Υδατοκαλλιέργεια

Η υδατοκαλλιέργεια, όπως αναλύθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια, είναι ένας δυναμικός κλάδος της πρωτογενούς παραγωγής, στον οποίο απασχολείται άμεσα ή έμμεσα, τόσο επιστημονικό, όσο και εργατικό προσωπικό.

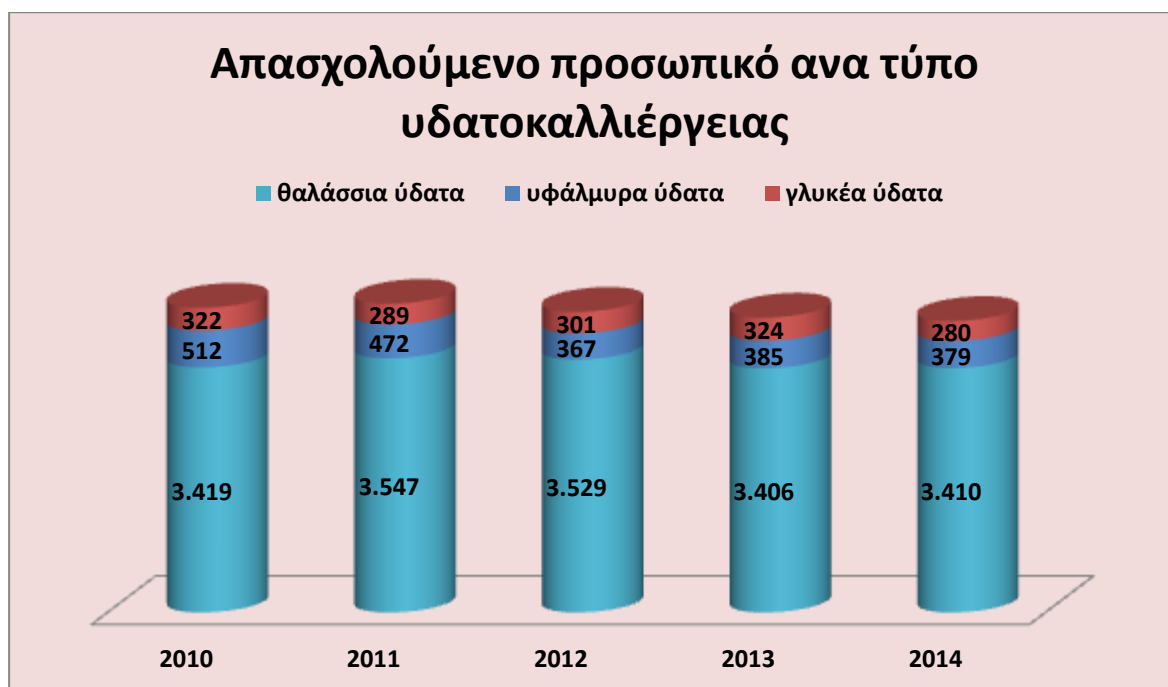
Και στην περίπτωση της απασχόλησης, τα διαθέσιμα στοιχεία αποκλίνουν μεταξύ τους αναλόγως της πηγής προέλευσης αυτών. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ , το προσωπικό που απασχολήθηκε άμεσα στην ελληνική υδατοκαλλιέργεια ανέρχεται για το έτος 2014, σε 4.069 άτομα, ενώ για το ίδιο έτος, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ, το άμεσο απασχολούμενο προσωπικό ανήλθε σε 2.706 άτομα.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρατίθεται το απασχολούμενο προσωπικό για το έτος 2014, σε κάθε τύπο υδατοκαλλιέργειας.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρατίθεται το απασχολούμενο προσωπικό για τα έτη 2010-2014, σε κάθε τύπο υδατοκαλλιέργειας.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Απο την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων και όσων αναλυτικά παρατίθενται στους πίνακες 13 έως και 17 του Παραρτήματος, προκύπτουν τα ακόλουθα :

- ✓ Ο κλαδος της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένων και των ιχθυογεννητικών σταθμών, απασχολεί το 95,3% περίπου του προσωπικού που απασχολείται συνολικά στην ελληνική υδατοκαλλιέργεια. (σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ)
- ✓ Το επιστημονικό προσωπικό αποτελεί το 16,3% του συνολικού απασχολούμενου προσωπικού σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ και 10% σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ
- ✓ Οι γυναίκες εργαζόμενες, αποτελούν το 16,3% του συνολικού απασχολούμενου προσωπικού (σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ)

Τα αντίστοιχα στοιχεία απασχόλησης σύμφωνα με το ΣΕΘ είναι:

Άμεσα απασχολούμενοι σε σύνολο χώρας 2012 -2013				
	2011	2012	2013	Μεταβολή (%) 2013 - 2012
Μόνιμο προσωπικό	3.663	3.642	3.543	-2
Έκτακτο προσωπικό	645	555	572	3,1
Γενικό Σύνολο	4.308	4.197	4.115	-2

Απασχολούμενοι κατά είδος εργασιακής σχέσης σε σύνολο Χώρας (2013)					
Κατηγορία υδάτων - καλλιέργειας	Μόνιμο Προσωπικό			Έκτακτο προσωπικό	
	Κάτοχοι ειδικού πτυχίου	Λοιποί	Σύνολο	Αριθμός ατόμων	Αριθμός ημερομισθίων
Σε γλυκά νερά	33	245	278	46	3.677
Σε υφάλμυρα νερά	3	376	379	6	190
Σε θαλάσσια νερά	392	2.494	2.886	520	24.423
Γενικό Σύνολο	428	3.115	3.543	572	28.290

Απασχολούμενοι κατά είδος εργασιακής σχέσης σε σύνολο Χώρας. Έτος 2012

Annual employment by form of employment and kind of water. Year 2012

Νερά	Μόνιμο προσωπικό Full time personnel			Έκτακτο προσωπικό part time personnel		KIND OF WATER
	Σύνολο Total	Κάτοχοι πτυχίου Specialized	Λοιποί Rest	Αριθμός ατόμων Employees	Αριθμός ημερομισθίων No of wages	
Γενικό Σύνολο	3.642	366	3.276	555	24.697	total
Σε γλυκά νερά	268	35	233	33	2.875	Freshwater
Σε υφάλμυρα νερά	360	1	359	7	160	Brakish water
Σε θαλάσσια νερά	3.014	330	2.684	515	21.662	Salt water

2. Θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια

2.1. Γενικά στοιχεία για τη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα

Η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια αποτελεί τον πλέον ανταγωνιστικό κλάδο της ελληνικής πρωτογενούς παραγωγής τα τελευταία 30 χρόνια. Η πρώτη εμφάνισή της σημειώνεται τη δεκαετία του 1980, όπου 5 εταιρείες δραστηριοποιούνται στον κλάδο και σήμερα (2016) αριθμεί 65 περίπου εταιρείες. Οι εταιρείες αυτές είναι διαφορετικού μεγέθους και μορφής. Τα τελευταία χρόνια, μέσα από μία διαδικασία εξορθολογισμού, εξυγίανσης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του κλάδου, υπήρξαν σημαντικές τάσεις συγκέντρωσης της παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας σε μεγάλα επιχειρηματικά σχήματα.

Συγκεκριμένα, 6 εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας είναι εισηγμένες στο ΧΑΑ (λόγω συγχωνεύσεων έχουν γίνει 4), οι οποίες παράγουν το μεγαλύτερο ποσοστό του τελικού προϊόντος, διαθέτουν σταθμούς παραγωγής γόνου, ενώ 3 από αυτές διαθέτουν και εργοστάσιο παραγωγής ιχθυοτροφών. Επιπρόσθετα, αυτές οι επιχειρήσεις απασχολούν περίπου το 50% του ανθρώπινου δυναμικού του κλάδου.

Ως δυναμικός και αναπτυσσόμενος κλάδος έχει αντιμετωπίσει και ξεπεράσει, μια σειρά από δυσκολίες και προβλήματα και αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε μια ακόμα κρίσιμη καμπή, η οποία θα καθορίσει το μέλλον του.

Η παρούσα φάση αποτελεί μια ιδιαίτερη και σύνθετη συγκυρία για την Ελληνική υδατοκαλλιέργεια, η οποία επηρεάζεται από τους ακόλουθους παράγοντες:

➤ Οικονομικό περιβάλλον

Η ελληνική και διεθνής κρίση έχει εντείνει τα ήδη οξυμένα προβλήματα των εταιρειών του κλάδου.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο 2000 – 2008, ο κλάδος αντιμετώπισε χρηματοοικονομική κρίση, λόγω της υπερπροσφοράς διεθνώς των ειδών Τσιπούρα και Λαβράκι και της συνακόλουθης πίεσης που ασκήθηκε στις τιμές των προϊόντων. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε υψηλό δανεισμό των επιχειρήσεων και στη συνέχεια σε αδυναμία τους να τον εξυπηρετήσουν.

Κατά τα τελευταία χρόνια (2009-2015) οι μεγάλες εισηγμένες εταιρείες του κλάδου αντιμετώπισαν προβλήματα ρευστότητας και για να μπορέσουν να τα ξεπεράσουν έγιναν συγχωνεύσεις μεταξύ εταιρειών. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι Τράπεζες μετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών, γεγονός που διαφοροποίησε τη

στοχοθέτηση τόσο των εταιρειών, όσο και τη μορφή του κλάδου. Η απεμπλοκή των Τραπεζών από τις εταιρείες αυτές σύντομα θα διαμορφώσει ένα νέο τοπίο στη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια της χώρας.

Αρκετές επιχειρήσεις, λόγω των σοβαρών οικονομικών προβλημάτων, λειτουργούν τα τελευταία χρόνια με μικρό σχετικά ποσοστό της εγκεκριμένης παραγωγικής δυναμικότητάς τους, στερώντας από τη συνολική παραγωγή της χώρας τουλάχιστον 20.000 τόνους ψαριών ετησίως.

Σε κάθε περίπτωση ο κλάδος καλείται να αντιμετωπίσει μια εξωγενή χρηματοοικονομική κρίση σε περιβάλλον έντονου ανταγωνισμού και υπό συνθήκες έλλειψης ρευστότητας και αδυναμίας πρόσβασης στο δανεισμό, ως συνέπεια της προηγούμενης (ενδογενούς) κρίσης (2000 – 2008).

➤ **Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.) για τις υδατοκαλλιέργειες:**

Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. θεσπίστηκε από την Ελληνική Διοίκηση το 2011, με στόχο την προώθηση ενός χωρικού προτύπου που διασφαλίζει την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας και δημιουργεί πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Με τη θέσπιση του, καθορίστηκαν καταρχήν Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Α.Υ.) εντός των οποίων πρέπει να δημιουργηθούν Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.). Η θεσμοθέτηση των Π.Ο.Α.Υ. καθυστερεί σημαντικά και στερεί τον κλάδο από τη δυνατότητα ίδρυσης νέων μονάδων στις ΠΑΥ Α και Β, που αποτελούν και την συντριπτική πλειοψηφία των ΠΑΥ.

Μέθοδοι εκτροφής

Η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια, γενικά, αφορά εκμεταλλεύσεις εκτροφής ψαριών σε σχετικά ελεγχόμενο περιβάλλον, οι οποίες προϋποθέτουν σημαντική εισροή ενέργειας για τη βελτιστοποίηση της ανάπτυξης και επιβίωσης.

Στην Ελλάδα κυριαρχεί η εκτροφή μεσογειακών ειδών ψαριών, που πραγματοποιείται σε μισθωμένες θαλάσσιες εκτάσεις από το Δημόσιο και η μέθοδος που εφαρμόζεται είναι αυτή των πλωτών εγκαταστάσεων (κλωβοί).

Η εκτροφή των εν λόγω ειδών, βέβαια, είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί και σε χερσαίες εγκαταστάσεις, αλλά δεν επιλέγεται λόγω του υψηλότερου κόστους παραγωγής. Μονάδες που ιδρύθηκαν σε χερσαίες εγκαταστάσεις και κύρια στα πρώτα στάδια ανάπτυξης του κλάδου στη χώρα, έπαυσαν να λειτουργούν.

Για τις ανάγκες των μονάδων εκτροφής, δημιουργήθηκαν, κύρια από τους φορείς των μονάδων, υποστηρικτικές εγκαταστάσεις παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων (Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί και Συσκευαστήρια), αλλά και μονάδες παραγωγής ιχθυοτροφών – υποδομές ιδιαίτερης σημασίας για τη λειτουργία των μονάδων.

Στην Ελλάδα, το έτος 2014, λειτούργησαν 336 πλωτές μονάδες εκτροφής Θαλάσσιων Μεσογειακών ειδών, 38 Ιχθυογεννητικοί σταθμοί παραγωγής γόνου Θαλάσσιων Μεσογειακών ειδών και 113 μονάδες συσκευασίας νωπών αλιευμάτων..

Εγκαταστάσεις σχετιζόμενες με την θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα			
ΕΤΟΣ	Πλωτές μονάδες εκτροφής	Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί	Συσκευαστήρια νωπών αλιευμάτων
2014	336	38	113

Πηγή: ΥΠΑΑΤ & www.minagric.gr

2.2. Οργάνωση επιχειρήσεων

Σήμερα στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται, όπως προαναφέρθηκε, περίπου 65 επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν 336 μονάδες εκτροφής θαλασσινών ψαριών. Το 70% της Ελληνικής παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, παράγεται απο τέσσερις εταιρείες ή Όμιλους επιχειρήσεων του κλάδου.

Οι εταιρείες είναι οργανωμένες σε **δύο κλαδικά όργανα**: το Σύνδεσμο Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών (ΣΕΘ) και την Πανελλήνια Ένωση Μικρομεσαίων Ιχθυοκαλλιεργητών (ΠΑΝΕΜΜΙ).

Μέλη του ΣΕΘ είναι, κύρια οι μεγάλες επιχειρήσεις (εισηγμένες στο ΧΑΑ και μη, που αντιπροσωπεύουν περί το 70% της παραγωγής) και είναι μέλος στο δευτεροβάθμιο Ευρωπαϊκό όργανο, την Ομοσπονδία Ευρωπαίων Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας (FEAP).

Μέλη της ΠΑΝΕΜΜΙ είναι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου που αντιπροσωπεύουν το 20% περίπου της παραγωγής.

Βέβαια, υπάρχουν και επιχειρήσεις που δεν είναι οργανωμένες στα κλαδικά όργανα, χωρίς όμως το γεγονός αυτό να επηρεάζει τα στοιχεία παραγωγής του κλάδου, τα οποία επεξεργάζεται ο ΣΕΘ στα πλαίσια του FEAP και θεωρούνται τα πλέον αξιόπιστα.

2.3. Εκτρεφόμενα είδη

Με τον όρο «Θαλάσσιοι Μεσογειακοί Ιχθύες», νοούνται τα είδη όπως αυτά ορίζονται στην Υπουργική Απόφαση αριθμό 9232.1/1/11/11.01.2011 (ΦΕΚ 136/09.02.2011) του Υπουργείου Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας (νυν ΥΠΑΑΤ) : Τσιπούρα (*Sparus aurata*), Λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*), φαγκρί (*Pagrus pagrus*), μυτάκι (*Diplodus puntazzo*), λυθρίνι (*Pagellus erythrinus*), σαργός (*Diplodus sargus*), συναγρίδα (*Dentex dentex*), μουρμούρα (*Lithognathus mormyrus*), μελανούρι (*Oblada melanura*), μαγιάτικο (*Seriola dumerilli*), ροφός (*Epinephelus marginatus*), κρانيός (*Argyrosomus regius*), μυλοκόπι (*Umbrina cirrosa*), συκιός (*Sciaena umbra*), η γλώσσα (*Solea solea*) και το καλκάνι (*Psetta maxima*).

Η παραγωγή των ειδών αυτών, πλην των τσιπούρα και λαβράκι, είναι είτε μικρή είτε ελάχιστη ή μηδενική στη συνολική παραγωγική δυναμικότητα της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας και για το λόγο αυτό άλλωστε και η παρούσα Έκθεση εστιάζεται κυρίως στα είδη Τσιπούρα και Λαβράκι, που αποτελούν το 95-98% της παραγωγής.

2.4. Γεωγραφική κατανομή των μονάδων εκτροφής

Συνολικά στην Ελληνική επικράτεια, λειτουργούν (δήλωσαν παραγωγή) σύμφωνα με τα στοιχεία της Δ/σης Υδατοκαλλιεργειών και Αξιοποίησης Προϊόντων της Γενικής Δ/σης Βιώσιμης Αλιείας του ΥΠΑΑΤ, 336 μονάδες εκτροφής «Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων».

Οι μονάδες είναι εγκατεστημένες σε όλες σχεδόν τις θαλάσσιες περιοχές της Ελληνικής επικράτειας και κύρια στις Περιφέρειες, Ιονίων Νήσων (ιδιαίτερα στις Εχινάδες Νήσους), Δυτικής Ελλάδας (Αιτωλοακαρνανία), Στερεάς Ελλάδας (Φωκίδα, Βοιωτία, Φθιώτιδα και Εύβοια), στην Πελοπόννησο (Αρκαδία, Αργολίδα και Κορινθία), Βορείου και Νότιου Αιγαίου.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Ο αριθμός των μονάδων που βρίσκονται σε λειτουργία την τελευταία πενταετία, παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

2.5. Εξέλιξη παραγωγής Θαλάσσιας Ιχθυοκαλλιέργειας

Αναφορικά με το ύψος της παραγωγής, όπως προαναφέρθηκε, τα στοιχεία διαφοροποιούνται αρκετά μεταξύ των διαθέσιμων πηγών, ενώ δεν έχουν καταγραφεί στοιχεία από όλες τις διαθέσιμες πηγές για τα έτη που εξετάζει η παρούσα Έκθεση.

Συγκεκριμένα, για τα έτη 2010 έως 2014 παρατίθενται στοιχεία από το ΥΠΑΑΤ, τον ΣΕΘ / FEAP, την ΕΛΣΤΑΤ, ενώ από την Επιστημονική – Τεχνική και Οικονομική Επιτροπή της Κοινότητας για τις υδατοκαλλιέργειες, υπάρχουν διαθέσιμα επεξεργασμένα στοιχεία μέχρι και το έτος 2012.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ, το ύψος της παραγωγής του έτους 2014, για τα είδη τσιπούρα και λαβράκι ανέρχεται σε 92.056 τόνους ενώ η ΕΛΣΤΑΤ αναφέρει ως ύψος παραγωγής (τσιπούρας – λαβρακιού), 82.830 τόνους.

Σύμφωνα με στοιχεία των ΣΕΘ / FEAP το ύψος της παραγωγής, για το ίδιο έτος και τα είδη τσιπούρας και λαβρακιού ανέρχεται σε 113.000 τόνους.

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρατίθενται αναλυτικά από διαφορετικές πηγές, οι παραγόμενες ποσότητες «Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων» και συγκεκριμένα των ειδών τσιπούρα – λαβράκι, είδη τα οποία όπως αναφέρθηκε αποτελούν το 95-98% της παραγωγής, θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας.

Παραγωγή τσιπούρας - λαβρακιού					
Έτος	2010	2011	2012	2013	2014
Είδος / ποσότητες (τον.)					
Τσιπούρα - λαβράκι	97.750	96.712	90.036	90.251	92.056
Σύνολο	97.750	96.712	90.036	90.251	92.056

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Παραγωγή τσιπούρας - λαβρακιού						
Έτος	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (εκτίμηση)
Είδος / ποσότητες (τον.)						
Τσιπούρα	74.000	63.000	75.000	71.000	71.000	65.000
Λαβράκι	45.000	45.000	43.000	45.000	42.000	45.000
Σύνολο	119.000	108.000	118.000	116.000	113.000	110.000

Πηγή: ΣΕΘ / FEAP

Παραγωγή τσιπούρας - λαβρακιού					
Έτος	2008	2009	2010	2011	2012
Είδος / ποσότητες (ΤΟΝ.)					
Τσιπούρα – λαβράκι	89.453	100.474	101.655	100.536	94.300
Σύνολο	89.453	100.474	101.655	100.536	94.300

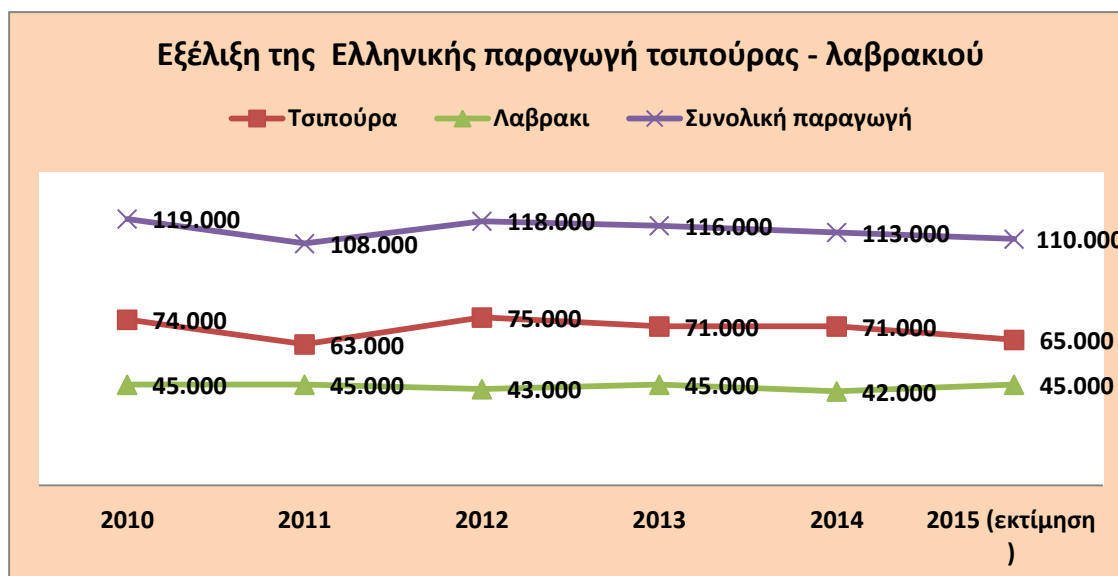
Πηγή : Scientific Technical Economic Committee for fisheries

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η παραγόμενη ποσότητα των ειδών τσιπούρα – λαβράκι, ανεξάρτητα από τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων πηγών, παρουσιάζει πτωτική τάση, η οποία οφείλεται κύρια στην οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα και τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο 2.1.

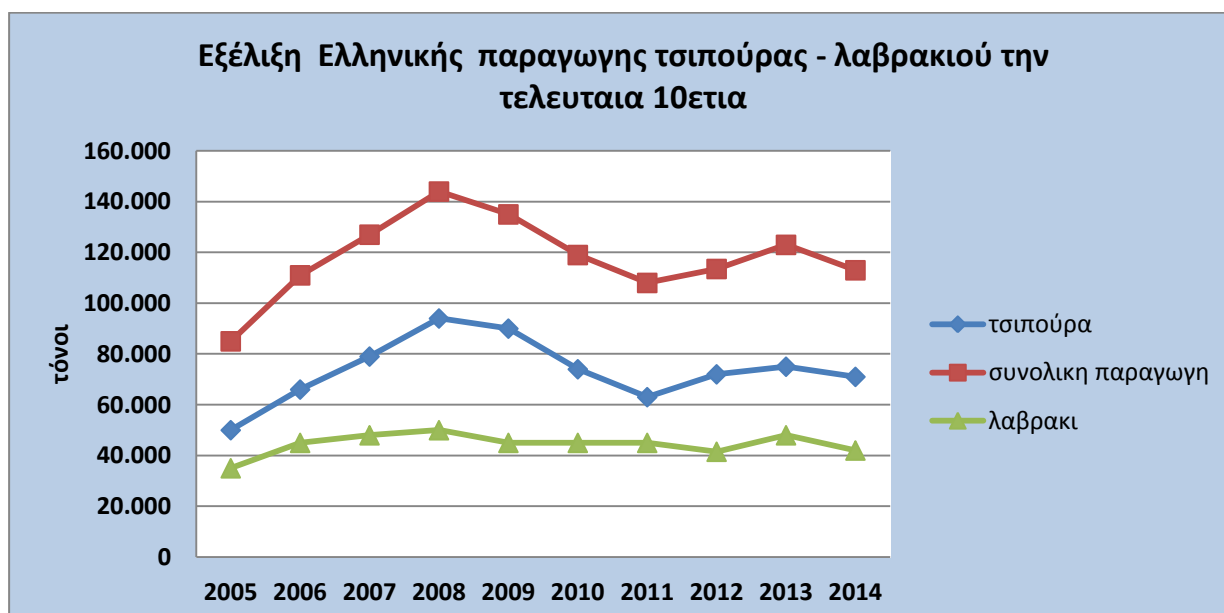
Στα διαγράμματα που ακολουθούν, αποτυπώνονται οι μεταβολές της παραγωγής στα είδη τσιπούρα – λαβράκι, ενώ σε συγκρίσιμα στοιχεία 10ετίας, διαφαίνεται ότι για τα έτη πριν το 2009 η παραγωγή βρισκόταν σε ανοδική πορεία. Κατά τα έτη της οικονομικής κρίσης υπάρχει πτώση της παραγωγής όχι όμως σε επίπεδα υποχώρησης στην προ του 2006 παραγωγή.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ - Από ανάλυση των στοιχείων του Πίνακα 5 του Παραρτήματος

Πηγή: ΣΕΘ / FEAP

Πηγή: ΣΕΘ / FEAP- Από ανάλυση των στοιχείων του Πίνακα 6 του Παραρτήματος

Αντίστοιχα για την παραγωγή των ειδών φαγκρί, μυτάκι, κраниός, σικιος κλπ , σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ, το ύψος της παραγωγής τους, το έτος 2014 ανέρχεται σε 3.820 τόνους, ενώ ο ΣΕΘ αναφέρει ως παραγωγή των ειδών αυτών, για το ίδιο έτος 2.830 τόνους.

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρατίθενται αναλυτικά οι παραγόμενες ποσότητες των λοιπών (πλην τσιπούρας και λαβρακιού) ειδών θαλάσσιων μεσογειακών ιχθύων και συγκεκριμένα των ειδών κраниός, φαγκρί, μυτάκι, κ.ά..

Εξέλιξη παραγωγής λοιπών Μεσογειακών ειδών ιχθύων και ερυθρού τόνου					
Έτος	2010	2011	2012	2013	2014
Είδος / ποσότητες (τον)					
Λοιπά Μεσογειακά είδη	3.085,10	3.620,22	3.521,14	3.575,00	3.820,00
Ερυθρός τόνος	770,68	200	157,00	166,60	0
Σύνολο	3.856	3.620	3.678	3.742	3.820

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

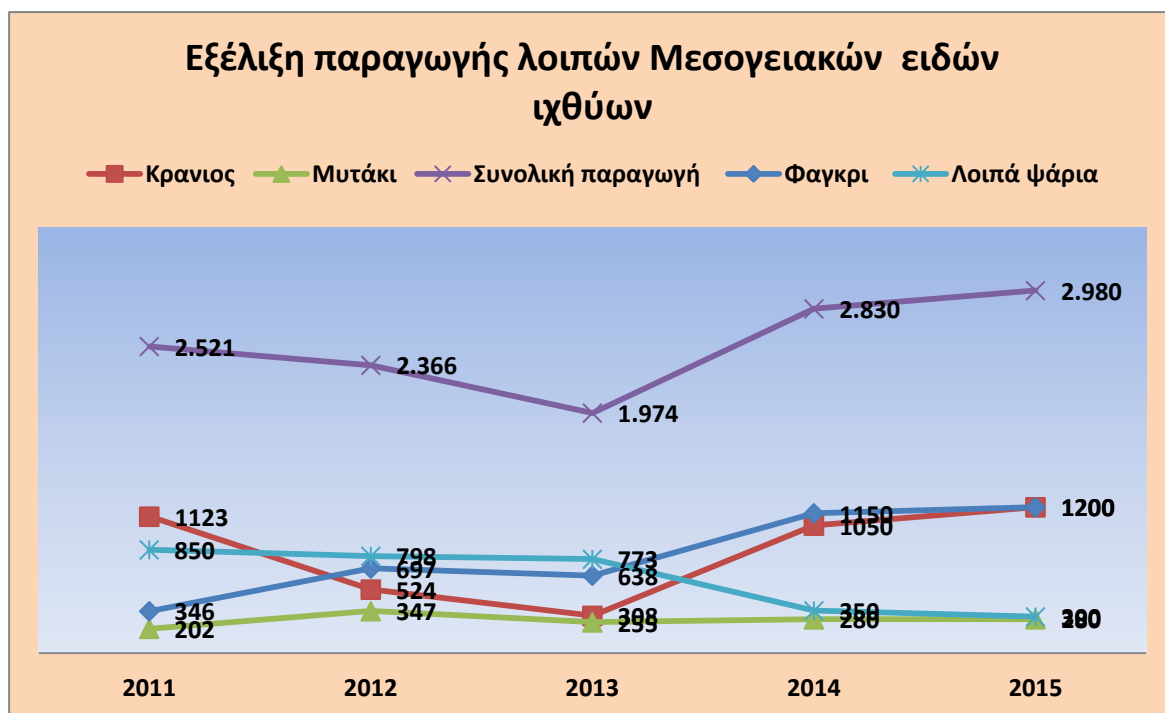
Εξέλιξη παραγωγής λοιπών Μεσογειακών ιχθύων					
Έτος	2011	2012	2013	2014	2015
Είδος / ποσότητες (τον)					
Κρανιός	1123	524	308	1050	1200
Μυτάκι	202	347	255	280	280
Φαγκρί	346	697	638	1150	1200
Λοιπά ψάρια	850	798	773	350	300
Σύνολο	2.521	2.366	1.974	2.830	2.980

Πηγή: ΣΕΘ

Και στα στοιχεία παραγωγής αυτών των ειδών, υπάρχουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των διαθέσιμων πηγών, αλλά συγκλίνουν στο γεγονός ότι τα έτη της οικονομικής κρίσης, επήλθε πτώση της παραγωγής.

Αποτελούν μικρό ποσοστό της παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, αλλά ανακάμπτουν και τα τελευταία δυο έτη δημιουργούνται ευνοϊκές προοπτικές αύξησης της παραγωγής.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διακύμανση της παραγωγής των ειδών αυτών την τελευταία πενταετία.

Πηγή: ΣΕΘ

2.6. Κόστος παραγωγής

Το κόστος παραγωγής μονάδων εκτροφής τσιπούρας - λαβρακιού, περιλαμβάνει ως κύριες δαπάνες τα:

- Κόστος ιχθυοτροφών 58% - 60%*
- Κόστος γόνου 13% -19% *
- Δαπάνες εργασίας προσωπικού 12% - 14%*

* Ανάλογα με τη μορφή καθετοποίησης ή μη και το μέγεθος της επιχείρησης

Το τελικό κόστος παραγωγής επιβαρύνεται σοβαρά, στην παρούσα φάση και από την αποπληρωμή του υψηλού δανεισμού πολλών επιχειρήσεων, που έγινε κατά την προηγούμενη κρίση, με άμεση επίπτωση και στον προγραμματισμό της παραγωγής.

Το κόστος παραγωγής, επηρεάζεται σημαντικά από το μέγεθος της μονάδας εκτροφής, και διαμορφώνει και την τιμή πώλησης του προϊόντος, προκειμένου η επιχείρηση που παράγει το προϊόν να είναι βιώσιμη.

Για τη μείωση του κόστους παραγωγής, πολλές επιχειρήσεις του κλάδου, έχουν προχωρήσει σε καθετοποίηση της παραγωγής (η οποία συμβάλλει ταυτόχρονα στη βελτιστοποίηση και ποιοτική ανταγωνιστικότητα του προϊόντος) με την ίδρυση και λειτουργία Ιχθυογεννητικών Σταθμών (για την εξασφάλιση του γόνου) και συσκευαστηρίων νωπών ψαριών. Τα τελευταία χρόνια ορισμένες από τις επιχειρήσεις διαθέτουν και μονάδες παραγωγής ιχθυοτροφών.

Η χρήση αυτοματοποιημένων μεθόδων παραγωγής και εξειδικευμένου εξοπλισμού, μπορούν να μειώσουν σημαντικά το κόστος παραγωγής και οι επιχειρήσεις να επιτύχουν οικονομία κλίμακας (μείωση του κόστους παραγωγής όσο αυξάνεται αυτή).

Γενικότερα, για να επιτευχθεί συμπίεση του κόστους παραγωγής απαιτείται αύξηση και εντατικοποίηση της αποδοτικότητας και του ελέγχου της παραγωγής. Συνακόλουθα απαιτείται επένδυση σε πληροφοριακά συστήματα και όργανα (αυτοματοποίηση και παρακολούθηση της παραγωγής) και σε εξειδικευμένο προσωπικό. Η αυτοματοποίηση των εργασιών είναι άμεσα συνδεδεμένη με το κόστος εργασίας. Η χρήση αυτοματοποιημένων μεθόδων γενικά γίνεται περισσότερο αποδοτική, όσο η δυναμικότητα αυξάνεται.

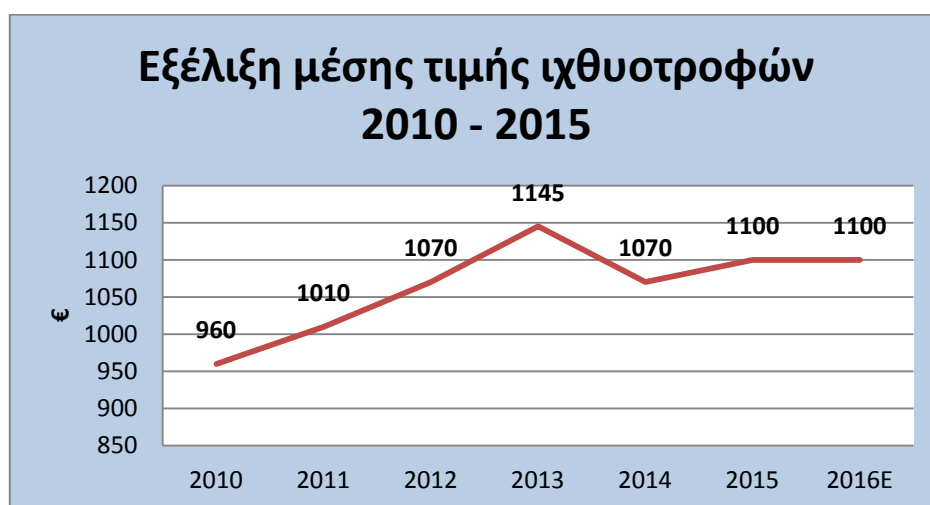
2.7. Ιχθυοτροφές

Οι περισσότερες επιχειρήσεις παραγωγής ιχθυοτροφών δραστηριοποιούνται και στην παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας. Συστηματικές εισαγωγές ιχθυοτροφών πραγματοποιούν σήμερα ελάχιστες εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και ορισμένες εταιρείες θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, οι οποίες εισάγουν ιχθυοτροφές αποκλειστικά για τις μονάδες τους.

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται περίπου 15 επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας ιχθυοτροφών.

Η ζήτηση των ιχθυοτροφών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πορεία του κλάδου της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, δεδομένου ότι οι παραγόμενες ιχθυοτροφές προορίζονται σχεδόν αποκλειστικά για την κάλυψη των αναγκών των μονάδων του κλάδου (δεν γίνονται εξαγωγές).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διακύμανση της μέσης τιμής των ιχθυοτροφών, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΘ, αλλά και εταιρειών του κλάδου ιχθυοτροφών.

Πηγή: ΣΕΘ / εταιρείες ιχθυοτροφών

Η εγχώρια παραγωγή ιχθυοτροφών παρουσίασε διαχρονικά αύξηση την τελευταία δεκαετία, ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης του κλάδου της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, αλλά και της απόκτησης εγχώριας τεχνογνωσίας στις τροφές που προορίζονται για τα είδη τσιπούρα – λαβράκι. Σήμερα οι τροφές που παράγονται στην Ελλάδα καλύπτουν τα 80-85% των αναγκών.

Κατά το διάστημα 2010-2013, σημειώθηκε υψηλός ρυθμός αύξησης της παραγωγής και των πωλήσεων ιχθυοτροφών, οι οποίες από 237.100 τόνους περίπου το 2010 ανήλθαν σε 246.800 τόνους το έτος 2013. Το έτος 2014 σημειώθηκε μείωση στις ποσότητες πωλήσεων ιχθυοτροφών σε ποσοστό 6,5% (πωλήσεις ιχθυοτροφών το έτος 2014, 231.700 τόνους), η οποία συνεχίστηκε και το έτος 2015.

Πηγή: ΣΕΘ - ** (εκτίμηση)

Λόγω της ραγδαίας αύξησης του κόστους των πρώτων υλών παραγωγής ιχθυοτροφών, στο χρονικό αυτό διάστημα και σε μια προσπάθεια ορισμένων επιχειρήσεων για συγκράτηση των τιμών πώλησης, σημειώθηκε διαφοροποίηση της σύνθεσης των ιχθυοτροφών (όπως η περιεκτικότητα, σε ιχθυέλαια και ιχθυάλευρα, με αντικατάσταση μέρους αυτών κύρια από άλευρα φυτικής προέλευσης), γεγονός το οποίο ερευνάται αν έχει και σε ποιο βαθμό επίπτωση στην ανάπτυξη των ιχθυοπληθυσμών.

Η συσχέτιση, ύψους της παραγωγής των ειδών θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας (τσιπούρα – λαβρακι και λοιπά είδη), η οποία τα έτη 2010 – 2013 μειώνεται σημαντικά, με την αντίστοιχη αύξηση στην πώληση και κατανάλωση ιχθυοτροφών, οι οποίες το ίδιο χρονικό διάστημα αυξήθηκαν, ενδεχομένως να ενισχύει την άποψη, περί χαμηλής απόδοσης των παραγόμενων ιχθυοτροφών και ερευνάται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (επιχειρήσεις και επιστημονικούς φορείς σχετικούς με τη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια).

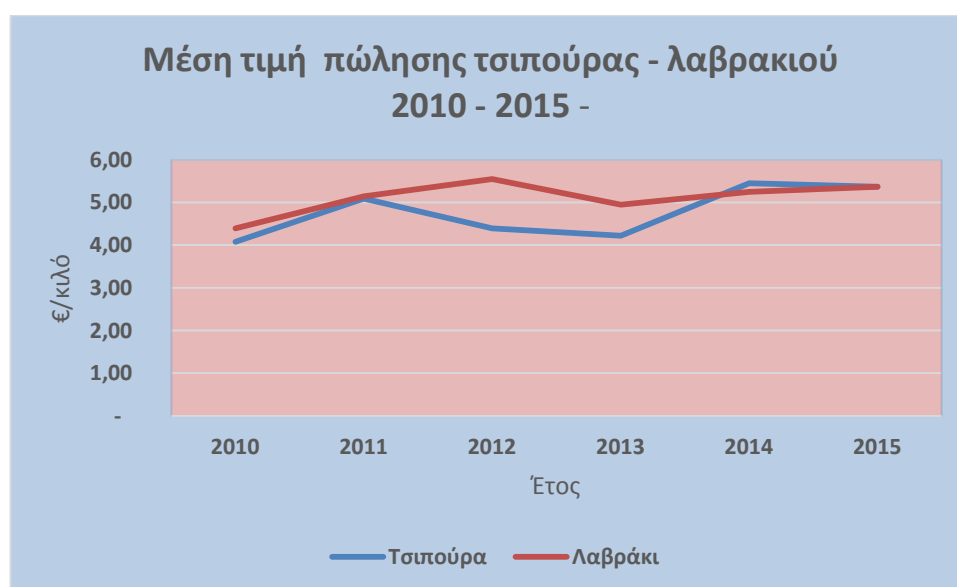
Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2013 επιτράπη η χρήση Μεταποιημένων Ζωικών Πρωτεϊνών (ΜΖΠ), η οποία βοηθά στη μείωση του κόστους της τροφής (Κανονισμός ΕΕ 56/2013).

2.8. Τιμές πώλησης προϊόντων θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας

Σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΘ, οι μέσες τιμές πώλησης των ειδών τσιπούρα και λαβράκι (FOB) για το χρονικό διάστημα 2010 -2015 δίνονται στον παρακάτω πίνακα και παρουσιάζουν σημαντικές διακυμάνσεις.

Μέση τιμή πώλησης τσιπούρας και λαβρακιού (€ / κιλό)						
Είδος / έτος	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Τσιπούρα	4,08	5,09	4,39	4,22	5,45	5,37
Λαβράκι	4,39	5,14	5,55	4,95	5,25	5,37

Πηγή: ΣΕΘ

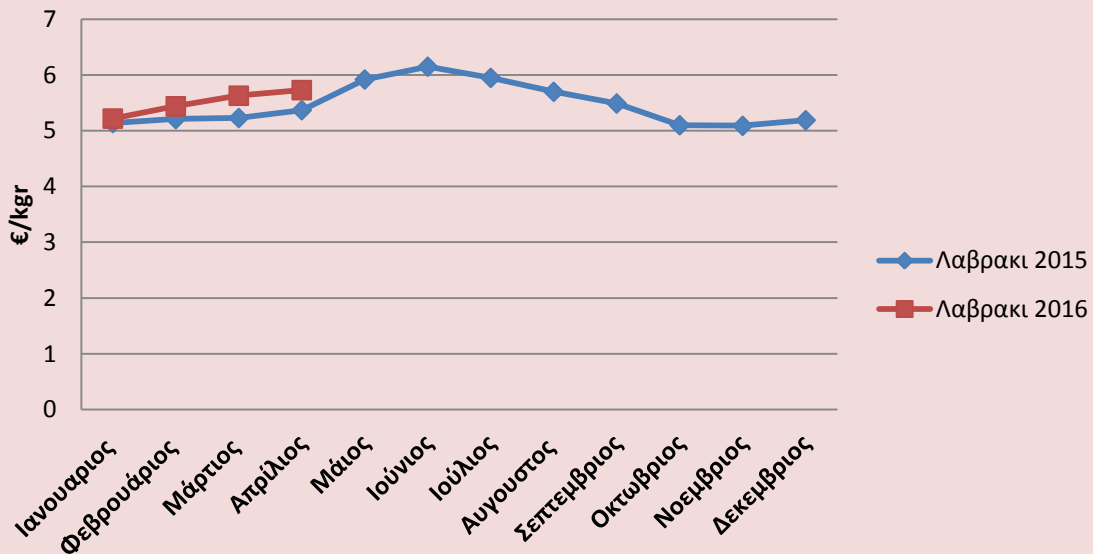

Πηγή : ΣΕΘ

Οι τιμές πώλησης εξαρτώνται από το βάρος του ψαριού (κατηγορία μεγέθους), την εποχή, τη ζήτηση και τη διαθεσιμότητα προϊόντων σε δεδομένη χρονική στιγμή.

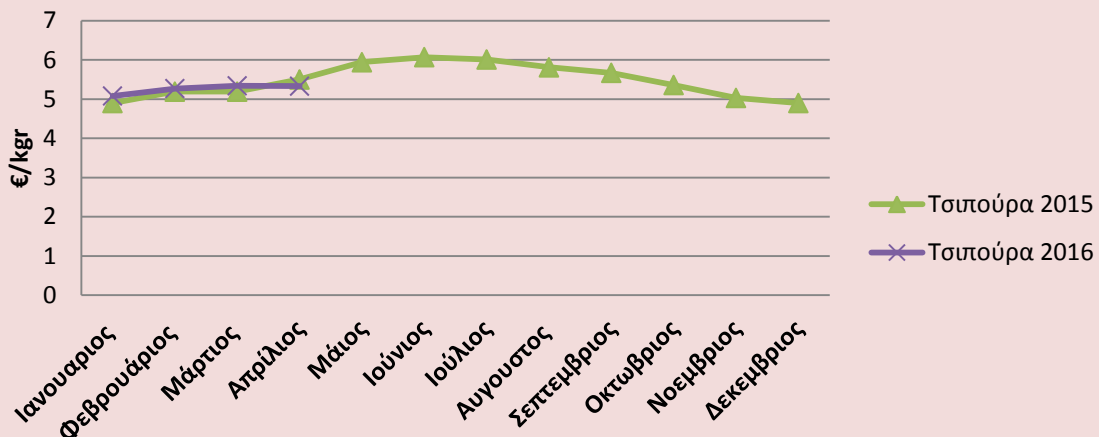
Στα διαγράμματα που ακολουθούν, παρατίθενται οι μέσες τιμές πώλησης των ειδών τσιπούρα και λαβράκι (FOB), στις αγορές της Ιταλίας για το χρονικό διάστημα 2015 και το πρώτο τετράμηνο του έτους 2016.

Εξέλιξη τιμών λαβρακιού 2015 -2016

Πηγή : Kontali

Εξέλιξη τιμών τσιπούρας 2015 -2016

Πηγή : Kontali

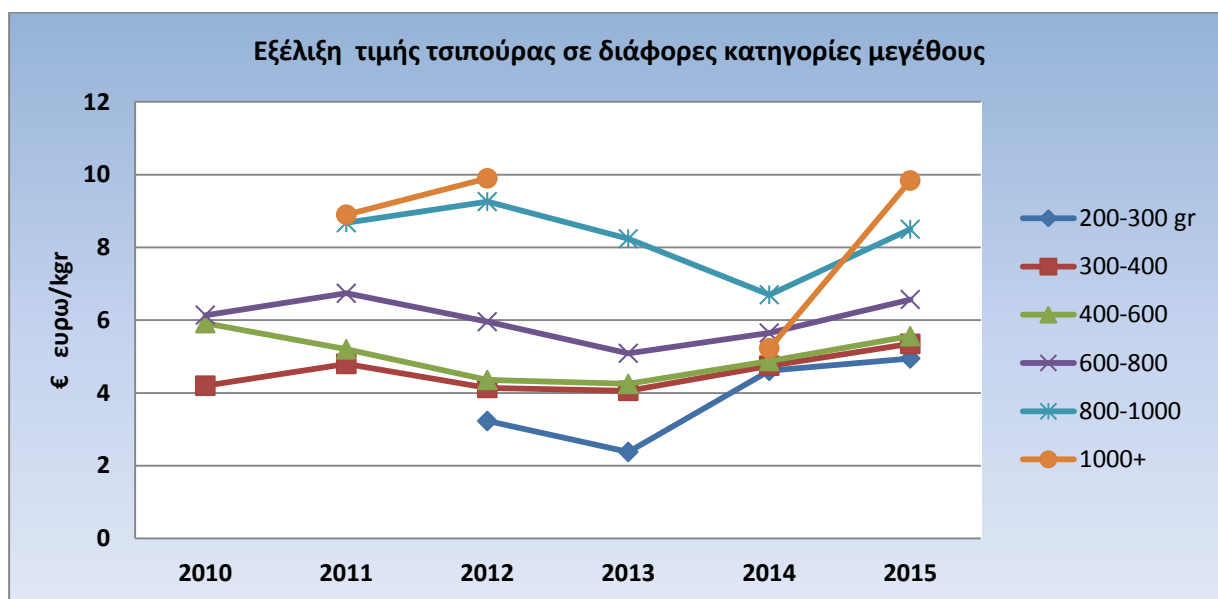
Τα μεγέθη εξαλίευσης ψαριών (έτοιμο νωπό προϊόν) εξαρτώνται από τη ζήτηση της αγοράς, αλλά και τη διαθεσιμότητα τους στις μονάδες εκτροφής σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

Τα ψάρια εξαλιεύονται και διακινούνται, ως τελικό προϊόν, στα ακόλουθα μεγέθη :

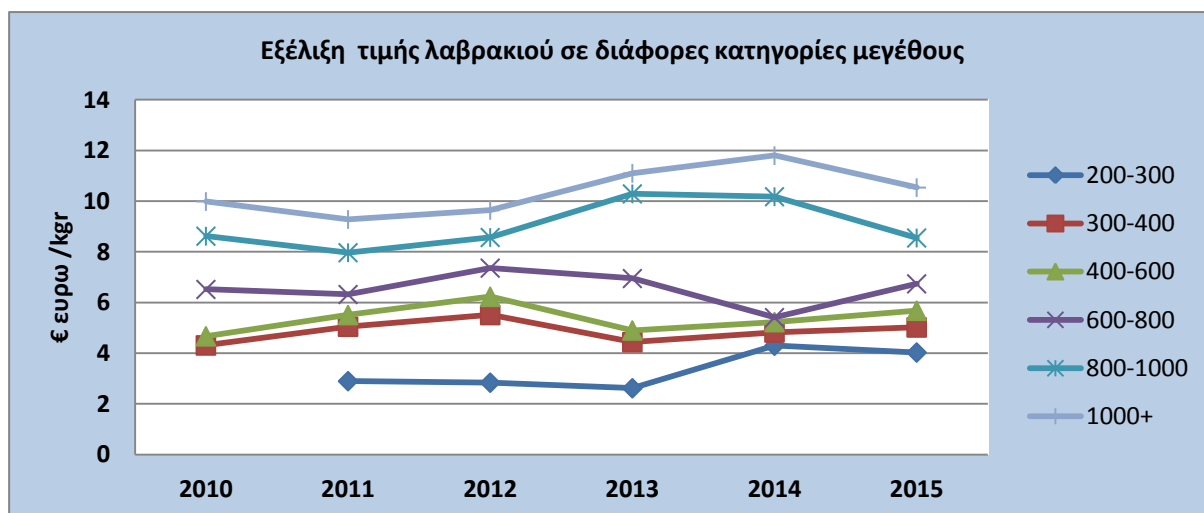
Βάρος ψαριού gr	Ονομασία μεγέθους
200-300	S
300-400	A
400-600	G
600-800	GG
800-1000	GGG
1000+	GGGG

Η κατανομή των πωλήσεων ελληνικών ψαριών ανά μέγεθος είναι: Για την τσιπούρα A 35%, G 50%, S 5% GG και άνω 8%, υπομεγέθη / δύσμορφα 2% και για το λαβράκι A 30%, G 45%, S 10% GG και άνω 13%, υπομεγέθη / δύσμορφα 2%.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι διακυμάνσεις στις τιμές των ειδών τσιπούρα και λαβράκι για κάθε έτος παραγωγής και σε αντίστοιχες κατηγορίες μεγέθους.

Πηγή: Εκτιμήσεις της αγοράς

Πηγή: Εκτιμήσεις της αγοράς

Κατά τη διάρκεια του έτους, την άνοιξη και στις αρχές του καλοκαιριού παρουσιάζεται αυξητική τάση των τιμών, εξαιτίας του ρυθμού ανάπτυξης των ψαριών αυτών, ενώ είναι μειωμένη την περίοδο Οκτωβρίου – Νοεμβρίου (λόγω ανταγωνισμού από ψάρια αλιείας, κ.λπ.).

Παρά τη σχετική αύξηση τιμών το 2015, διατηρείται κλίμα αστάθειας λόγω: (α) της ελλιπούς ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου, ως προς τη διαθεσιμότητα προϊόντος, (β) της περιορισμένης δυνατότητας για άντληση κεφαλαίων από τα πιστωτικά ιδρύματα, (γ) του εμπάργκο της Ρωσικής Ομοσπονδίας σε Ενωσιακά προϊόντα, που επέτρεψε την ευκολότερη διείσδυση της Τουρκίας στην αγορά αυτή, κατευθύνοντας περισσότερες ποσότητες ελληνικών προϊόντων στις παραδοσιακές αγορές της Ε.Ε.

2.9. Παραγόμενες ποσότητες γόνου Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων

Η Ελλάδα είναι η μεγαλύτερη παραγωγός χώρα γόνου (ιχθυδίων) των ειδών τσιπούρα και λαβράκι την τελευταία δεκαετία, παρά το γεγονός ότι η παραγωγή του μειώθηκε τα τελευταία χρόνια και πλέον κινείται σε ανταγωνιστικό επίπεδο παραγωγής με την Τουρκία.

Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν 38 Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί παραγωγής γόνου τσιπούρας – λαβρακιού και λοιπών Μεσογειακών ειδών. Οι Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί βρίσκονται σε παράκτιες περιοχές και συνήθως πλησίον περιοχών όπου λειτουργούν πλωτές μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας.

Οι περιοχές όπου λειτουργούν Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί παραγωγής γόνου είναι οι ακόλουθοι νομοί: Θεσπρωτία, Φωκίδα, Εύβοια, Φθιώτιδα, Φωκίδα, Λέσβος, Χίος, Αιτωλοακαρνανία, Αττική, Βοιωτία, Δωδεκάνησα και Κεφαλληνία.

Οι Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί στο σύνολο τους ανήκουν σε επιχειρήσεις που διαθέτουν και πλωτές μονάδες εκτροφής μεσογειακών ειδών ψαριών και οι οποίες έχουν προχωρήσει σε καθετοποίηση της παραγωγής τους (παραγωγή γόνου, εκτροφή και συσκευασία ψαριών).

Και για τον παραγόμενο γόνο, τα στοιχεία διαφοροποιούνται σημαντικά μεταξύ των διαφόρων πηγών.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΥΠΑΑΤ, ο παραγόμενος γόνος των ειδών τσιπούρα – λαβράκι και των λοιπών ειδών, για το έτος 2014, ανήλθε σε 399.000.000 ιχθύδια, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΘ η παραγωγή γόνου των ειδών αυτών ανήλθε σε 421.000.000 ιχθύδια.

Παραγωγή γόνου Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων στην Ελλάδα (ιχθύδια)					
	2010	2011	2012	2013	2014
Είδος					
Τσιπούρα - λαβρακι	387.790.000	385.004.000 0	391.300.000 0	391.500.000 0	385.500.000 0
Λοιπά είδη	7.650.000	7.857.000	14.200.000	14.800.000	13.500.000
Σύνολο	395.440.000	392.861.000 0	405.500.000 0	406.300.000 0	399.000.000 0

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Παραγωγή γόνου Θαλάσσιων Μεσογειακών Ιχθύων στην Ελλάδα (ιχθύδια)					
	2010	2011	2012	2013	2014
Είδος					
Τσιπούρα	160.000.00 0	242.000.00 0	245.000.00 0	266.000.00 0	237.000.000
Λαβράκι	180.000.00 0	174.000.00 0	184.000.00 0	192.000.00 0	175.000.000
Μυτάκι				2.500.000	2.500.000
Φαγκρι				3.500.000	4.000.000
Κρανιός				2.500.000	2.500.000
Σύνολο	340.000.00 0	416.000.00 0	429.000.00 0	466.500.00 0	421.000.000

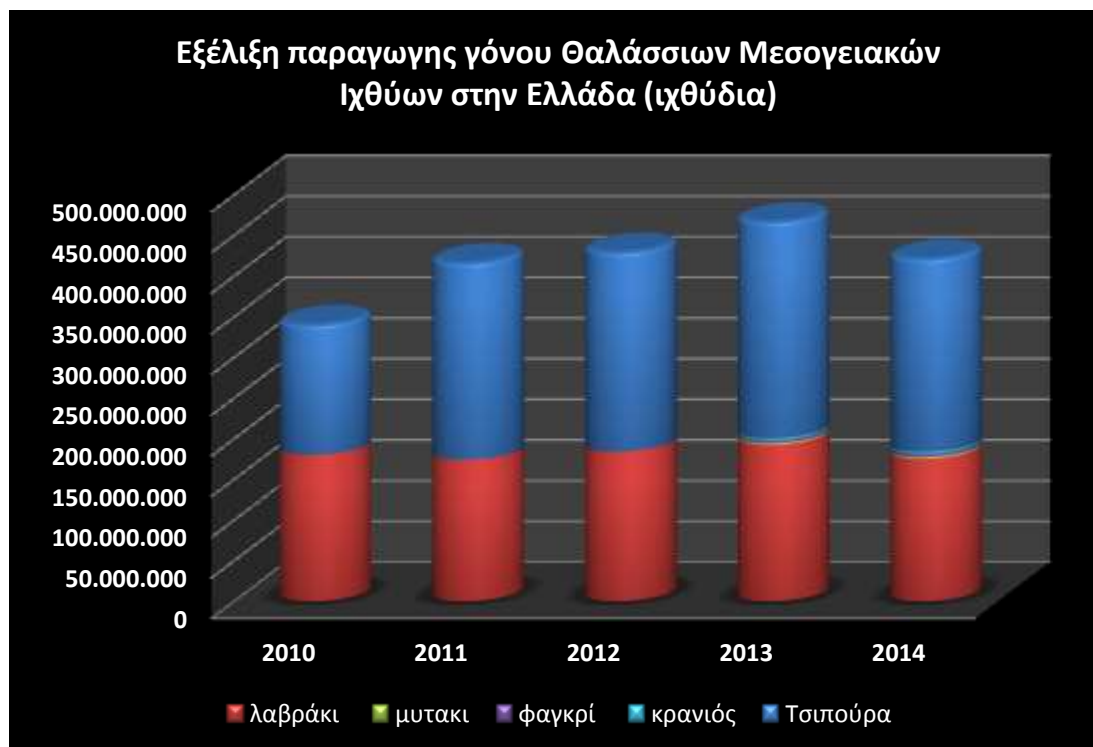
Πηγή: ΣΕΘ /FEAP

Να σημειωθεί ότι για τα έτη 2010 - 2012, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από τον ΣΕΘ για την παραγωγή γόνου των λοιπών ειδών (φαγκρί, μυτάκι, κρανιός κλπ).

Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η εξέλιξη της παραγωγής γόνου (ιχθύδια) την τελευταία πενταετία.

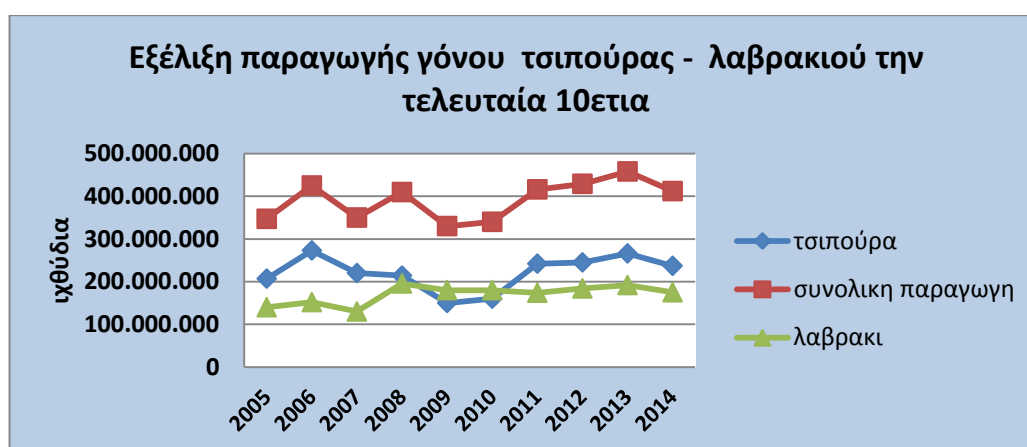

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Πηγή: ΣΕΘ / FEAP

Σημειώνουμε το γεγονός ότι, ενώ η εγχώρια παραγωγή γόνου, σύμφωνα με τα στοιχεία των ΣΕΘ / FEAP την τελευταία δεκαετία, βρίσκεται σε ανοδική πορεία, με ετήσια αύξηση της τάξεως του 15% (μ.ο.), (με εξαίρεση τα έτη 2009 και 2014) και επαρκεί για τις ανάγκες των μονάδων της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, πραγματοποιείται και εισαγωγές γόνου. Αυτές κυμαίνονται περί τα 15.000.000 ιχθύδια τσιπούρας – λαβρακιού και κρانيού, κύρια από τη Γαλλία. Αντίστοιχα υπάρχουν και εξαγωγές γόνου περί τα 40.000.000 ιχθύδια με κύρια χώρα προορισμού την Ισπανία.

Πηγή: ΣΕΘ / FEAP- Ανάλυση των στοιχείων στον Πίνακα 7 του Παρατήματος

Από εκτιμήσεις των επιχειρήσεων που διαθέτουν Ιχθυογεννητικούς Σταθμούς, υπολογίζεται ότι το έτος 2015, η παραγωγή ιχθυδίων θαλάσσιων μεσογειακών ιχθύων ανήλθε σε 435.200.000 ιχθύδια.

Οι τιμές πώλησης γόνου ανά είδος ψαριού παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Τιμές Πώλησης γόνου θαλάσσιων Μεσογειακών ιχθύων στην Ελλάδα (2014)	
Είδος	€/ιχθύδιο
Λαβράκι	0,21
Τσιπούρα	0,22
Μυτάκι	0,26
Φαγκρί	0,28
Κρανιός	0,50

Πηγή: ΣΕΘ

Να σημειωθεί βέβαια ότι, οι εν λόγω τιμές αφορούν πώληση ιχθυδίων σε τρίτους και όχι την τιμή κόστους του γόνου για επιχειρήσεις που τον παράγουν για ίδια χρήση.

2.10. Βιολογική καλλιέργεια Μεσογειακών ειδών ιχθύων

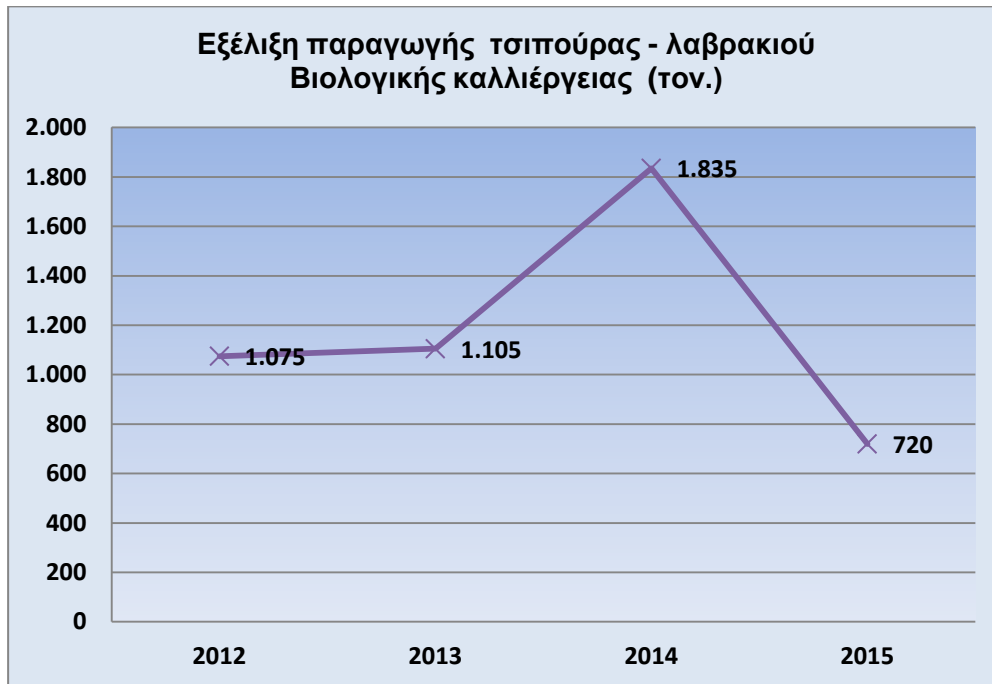
Η βιολογική καλλιέργεια Μεσογειακών ειδών, ξεκίνησε στην Ελλάδα στα τέλη του έτους 2010 και η πρώτη παραγωγή επετεύχθη το έτος 2012, ύψους 1.075 τόνων.

Ειδικότερα αφορά την εκτροφή τσιπούρας – λαβρακιού και πραγματοποιείται από 2 επιχειρήσεις.

Η παραγωγή βιολογικού γόνου γίνεται μόνο από μια επιχείρηση.

Το αυξημένο κόστος παραγωγής (λόγω της απαιτούμενης ειδικής διαδικασίας και των προδιαγραφών εκτροφής) οδηγεί και σε ανάλογο ύψος της τιμής πώλησης του προϊόντος, η οποία σε περίοδο οικονομικής κρίσης (σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο) αποτελεί αρνητικό παράγοντα διάθεσης του προϊόντος, παρά την αναγνωρισμένη υψηλή του ποιότητα.

Η τιμή πώλησης των βιολογικών ψαριών (FOB), το έτος 2014, ανήλθε σε 9,20 €/kg για το λαβράκι και σε 8,75€/kg για την τσιπούρα.

Πηγή : Τμήμα Βιολογικών Προϊόντων Ζωικής Προέλευσης του ΥΠΑΑΤ

3. Ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων

3.1. Γενικά στοιχεία

Η ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων στην Ελλάδα είναι πολύ περιορισμένη σε σχέση με τη θέση που κατέχει η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια, τόσο σε εγχώριο επίπεδο από πλευράς όγκου παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και συμβολής στο ισοζύγιο πληρωμών της χώρας, όσο και στην Ευρώπη, σε σχέση με την παραγωγή συγκεκριμένων ειδών.

Η εκτροφή ψαριών σε γλυκά ύδατα, αφορά είδη όπως η πέστροφα, ο κυπρίνος, το χέλι, ο σολομός και λοιπά είδη, με την πεστροφοκαλλιέργεια να αντιπροσωπεύει το 90% της υπόψη δραστηριότητας.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ –Ανάλυση των στοιχείων στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος

Το έτος 2014, λειτούργησαν (δήλωσαν παραγωγή) στην Ελλάδα 62 μονάδες εκτροφής πέστροφας με παραγωγή 1950 τόνους, 7 μονάδες εκτροφής κυπρίνου με παραγωγή 35 τόνους, 2 μονάδες εκτροφής σολομού με παραγωγή 1,50 τόνους και 4 μονάδες εκτροφής χελιού με παραγωγή 220 τόνους.

Επιπρόσθετα, στα γλυκά ύδατα πραγματοποιείται εκτροφή και άλλων ειδών, όπως κέφαλοι, τιλάπια κ.λπ. σε 5 μονάδες εκτροφής, οι οποίες το έτος 2014 παρήγαγαν συνολικά μόλις 55 τόνους ψαριών.

3.2. Εκτροφή πέστροφας

3.2.1. Γενικά Στοιχεία

Η εκτροφή της πέστροφας αποτελεί την κύρια μορφή εντατικής εκτροφής σε γλυκέα ύδατα της χώρας και ιδιαίτερα σε περιοχές της Βόρειοδυτικής Ελλάδας.

Η εκτροφή της πέστροφας, αρχικά με τη μορφή πολύ μικρών επιχειρήσεων και με στόχο την εγχώρια κατανάλωση και τη διάθεση του προϊόντος σε τοπικές αγορές, στη συνέχεια εξελίχθηκε επιχειρηματικά μέχρι και την ίδρυση καθετοποιημένων μονάδων (παραγωγή – μεταποίηση).

Το 1951 ιδρύεται ο πρώτος κρατικός Ιχθυογενετικός Σταθμός, στις πηγές του Λούρου, για την εκκόλαψη γονιμοποιημένων αυγών της πέστροφας (*Oncorhynchus mykiss*), που εισάγονταν από το εξωτερικό. Ο γόνος αυτός προοριζόταν, είτε για τον εμπλουτισμό ποταμών της βόρειας Ελλάδας για την ενίσχυση της αλιείας της πέστροφας, είτε για τη δημιουργία μονάδων εκτροφής. Το 1965 ιδρύεται ο δεύτερος κρατικός Ιχθυογενετικός Σταθμός στην Έδεσσα, για την παραγωγή γόνου πέστροφας, ο οποίος στη συνέχεια χορηγούνταν στους καλλιεργητές. Τη δεκαετία του 1970 η πεστροφοκαλλιέργεια εξακολουθούσε να αποτελεί την κύρια μορφή υδατοκαλλιέργειας στη χώρα, καθόσον η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια εμφανίζεται μόλις στις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Η εκτροφή πέστροφας, λόγω της διαθεσιμότητας κατάλληλων και επαρκών ποσοτήτων γλυκέων υδάτων σε ορισμένες μόνο περιοχές της χώρας και του ανταγωνισμού των όμοιων προϊόντων των βόρειων ευρωπαϊκών χωρών, παραμένει σε χαμηλά επίπεδα παραγωγής.

3.2.2. Οργάνωση επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εκτροφή πέστροφας, είναι στην πλειοψηφία τους μικρού μεγέθους, συχνά οικογενειακής μορφής επιχειρήσεις και οι οποίες δεν έχουν συστήσει αντίστοιχο κλαδικό όργανο εκπροσώπησής τους, όπως οι επιχειρήσεις παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας.

3.2.3. Εκτρεφόμενα είδη

Το είδος της πέστροφας, που κύρια εκτρέφεται σήμερα στην Ελλάδα, είναι η Ιριδίζουσα πέστροφα – Rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*) και σε μικρές ποσότητες η "άγρια" πέστροφα (*Salmo trutta*) και η πέστροφα (*Salmon gairdneri*).

3.2.4. Γεωγραφική κατανομή μονάδων εκτροφής

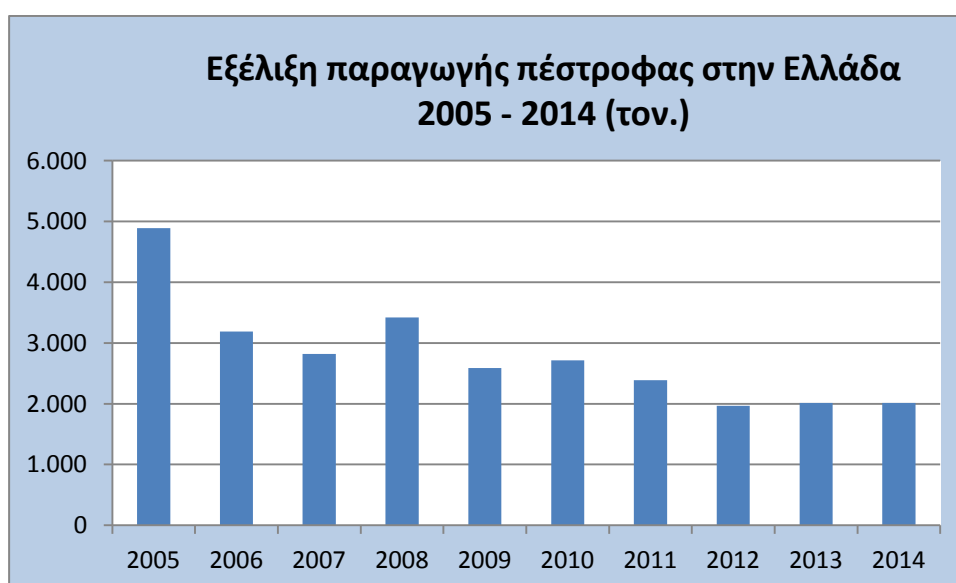
Στην Ελλάδα σήμερα λειτουργούν 62 μονάδες εκτροφής πέστροφας, οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στους νομούς : Ιωαννίνων και Πρέβεζας, αλλά και στους νομούς Άρτας, Αχαΐας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Δράμας, Ηλείας, Ημαθίας, Αιτωλοακαρνανίας, Σερρών, Τρικάλων και Βοιωτίας.

3.2.5. Παραγόμενες ποσότητες πέστροφας

Και για το ύψος της παραγωγής πέστροφας, υπάρχουν αποκλίσεις όσον αφορά τα στοιχεία, μεταξύ των διαφόρων πηγών.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 18 του Παραρτήματος

Οι εκτιμήσεις της αγοράς (στοιχεία εταιρειών παραγωγής πέστροφας και εταιρειών παραγωγής – εμπορίας ιχθυοτροφών), είναι ότι η ετήσια παραγωγή του έτους 2015, ανέρχεται στους 2.700 – 2.800 τόν., η οποία παραμένει σταθερή τα τελευταία χρόνια.

3.2.6. Κόστος παραγωγής

Το κόστος παραγωγής πέστροφας, περιλαμβάνει ως κύριες δαπάνες: *Κόστος ιχθυοτροφών (65%), Κόστος γόνου / αυγών (7 – 8%), Δαπάνες εργασίας (7 – 8%), Δαπάνες ενέργειας και οξυγόνου (12 – 14%).*

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εκτροφή της πέστροφας, έχουν προχωρήσει σε καθετοποίηση της παραγωγής τους και διαθέτουν Σταθμούς παραγωγής γόνου (με εκκόλαψη γονιμοποιημένων αυγών). Ορισμένες επιχειρήσεις έχουν και εγκαταστάσεις επεξεργασίας και μεταποίησης του προϊόντος (φιλετάρισμα, κάπνισμα κλπ) .

3.2.7. Ιχθυοτροφές

Η τροφή που χρησιμοποιείται για την εκτροφή της πέστροφας, πωλείται στην Ελλάδα από επιχειρήσεις εισαγωγής ιχθυοτροφών (65%), αλλά και ελληνικά εργοστάσια παραγωγής, ειδικής για πέστροφες, τροφής (35%).

3.2.8. Τιμές πώλησης

Η παραγόμενη πέστροφα, στην κατανάλωση σε νωπή μορφή ολόκληρου ψαριού, διατίθεται σε δυο (2) μεγέθη, μέσου βάρους 200-250 γραμμαρίων και μέσου βάρους 400-500 γραμμαρίων, ενώ η τιμή της (FOB) ανέρχεται σε 2,7€/kg (2014).

Επίσης εξάγεται σε μορφή φιλέτου, με τιμή περί τα 3€/κιλό (CIF Γερμανία).

3.3. Εκτροφή χελιού

Η εκτροφή χελιών αποτελεί εδώ και πολλές δεκαετίες μια ιδιαίτερη βιομηχανία. Ωστόσο, στις μέρες μας υπάρχει έντονη ανησυχία για τη βιωσιμότητά της, λόγω της μείωσης της αφθονίας των νεαρών χελιών στη φύση. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο στην περίπτωση του ευρωπαϊκού χελιού (*Anguilla anguilla*), ο πληθυσμός του οποίου έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια.

Οι λόγοι για τη μείωση αυτή δεν είναι ακόμα εντελώς γνωστοί, αν και υπάρχουν αρκετοί παράγοντες που συμβάλλουν, όπως η υπεραλίευση γόνου και τα φράγματα / αντιπλημμυρικά έργα. Η ανάγκη, για προστασία του συγκεκριμένου είδους χελιού, οδήγησε στην έκδοση του

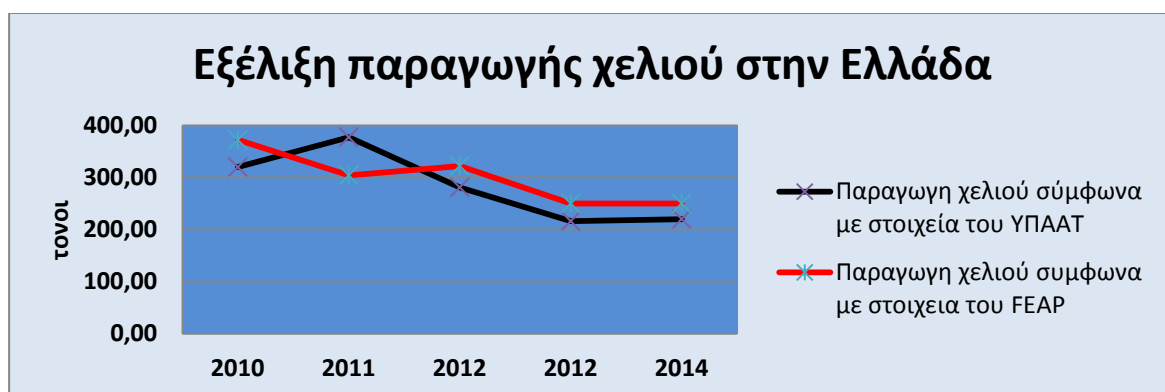
Καν (ΕΚ) 1100/2007 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση μέτρων για την ανασύσταση του αποθέματος ευρωπαϊκού χελιού.

Στην Ελλάδα εκτρέφεται το είδος *Anguilla anguilla* σε μονάδες εντατικής μορφής σε χερσαίες εγκαταστάσεις (κλειστά ή ανοικτά συστήματα κυκλοφορίας νερού).

Το έτος 2010 λειτουργούσαν στην Ελλάδα 8 μονάδες εκτροφής χελιού, ύψους παραγωγής 372 τόν., ενώ το 2014, λόγω των προβλημάτων (Ενωσιακή νομοθεσία εισαγωγών / εξαγωγών, τιμή γυαλόχελου), οι μονάδες έχουν περιοριστεί σε 4 και η ετήσια παραγωγή έχει μειωθεί σε 220 τόνους (στοιχεία ΥΠΑΑΤ) ή 270 – 350 τόνους (εκτιμήσεις αγοράς).

Μονάδες εκτροφής χελιού λειτουργούν στους νομούς Άρτας, Πρέβεζας και Χαλκιδικής.

Παρά το γεγονός ότι η τιμή διάθεσης του προϊόντος, σε σχέση με το κόστος παραγωγής, διατηρείται σε ιδιαίτερα ικανοποιητικό επίπεδο και παράλληλα η αγορά του προϊόντος είναι ανοδική, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται (εξασφάλιση του γόνου σε υψηλές τιμές αγοράς, απαγόρευση εξαγωγών εκτός ΕΕ), επιχειρήσεις του κλάδου, προσανατολίζονται σε αλλαγή του εκτρεφόμενου είδους και πιθανή αντικατάσταση του απο ξενικά είδη, για τα οποία ισχύουν ειδικές προδιαγραφές στην εκτροφή τους (κλειστό κύκλωμα κυκλοφορίας νερού), αλλά δεν ισχύουν απαγορεύσεις εξαγωγής σε τρίτες χώρες.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ / FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 8 του Παραρτήματος

4. Οστρακοκαλλιέργεια

4.1. Γενικά στοιχεία

Η εκτροφή οστρακοειδών αποτελεί μια ακόμη υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα εντατικής μορφής ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τη χώρα και συγκεκριμένα κατέχει τη δεύτερη θέση σε όγκο παραγωγής, μετά τη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια.

Αναπτύσσεται σε παράκτιες περιοχές πλούσιες σε ζωο-φυτοπλακτόν, καθόσον τρέφονται με φυσικό τρόπο και το πλαγκτόν αποτελεί την τροφή του εκτρεφόμενου πληθυσμού.

Η εκτροφή οστρακοειδών καλύπτει συνολικά θαλάσσια έκταση 375,5 εκτάρια (3.755 στρέμματα) κυρίως στη Βόρεια Ελλάδα, με 590 μονάδες στην πλειοψηφία τους μικρές.

Οι μονάδες λειτουργούν σε μισθωμένες από το Δημόσιο θαλάσσιες εκτάσεις, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και με την εφαρμογή συγκεκριμένων παραμέτρων εκτροφής, ανάλογα με το σύστημα που χρησιμοποιείται (long line και πασσαλωτό).

Η ετήσια παραγωγή οστρακοειδών από τη δεκαετία του 1990 παρουσίασε αυξητική πορεία και έφτασε τους 36.000 το έτος 2008. Στη συνέχεια σημείωσε πτώση με αποτέλεσμα το έτος 2014 να μειωθεί σχεδόν στο 50% (18.011 τον.) σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία.

Για την εκτροφή τους εφαρμόζονται δύο συστήματα: α) το πασσαλωτό (role), σε μικρά βάθη και β) το πλωτό σύστημα (long line), σε μεγαλύτερα βάθη.

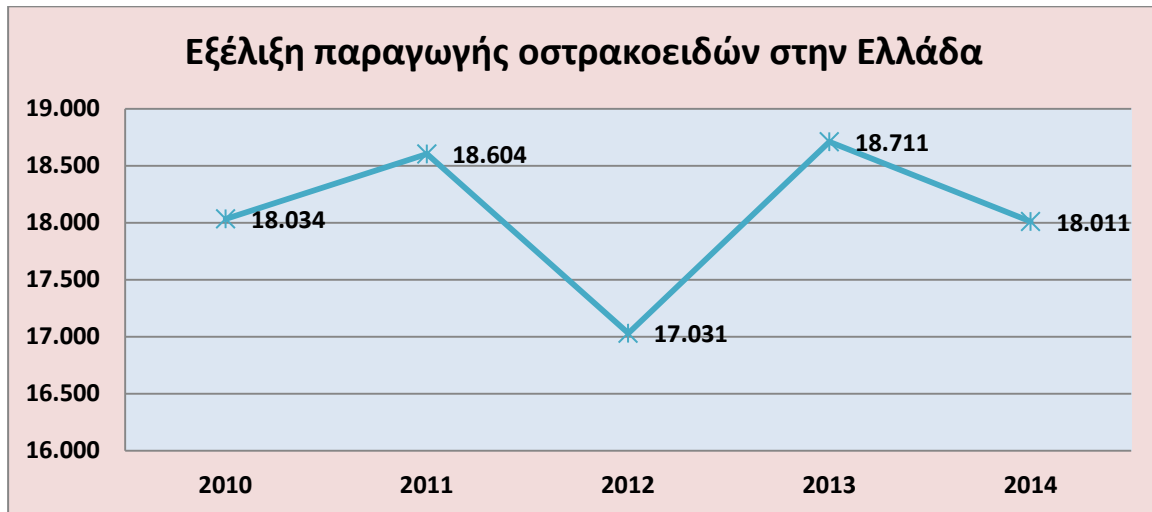
Οι μονάδες που χρησιμοποιούν σύστημα εκτροφής long line ανέρχονται σε 264 και οι μονάδες που χρησιμοποιούν το σύστημα εκτροφής πασσαλωτά – role είναι 320, ενώ υπάρχουν και 6 μονάδες με μεικτό σύστημα εκτροφής .

Οι μονάδες με το πασσαλωτό σύστημα στην πλειοψηφία τους αντιμετωπίζουν πρόβλημα νόμιμης αδειοδότησής τους (περιοχή Θεσσαλονίκης).

4.2. Εκρεφόμενα είδη - Παραγόμενες ποσότητες

Στην Ελλάδα τα είδη που εκτρέφονται είναι: Μύδια (*Mytilus galloprovincialis*) σε ποσοστό 99% , στρείδια (*Ostrea edulis*), χτένια (*Pecteuon sp.*), χάβαρα (*Modiolus barbatus*).

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η εξέλιξη της παραγωγής οστρακοειδών κατά το διάστημα 2010 – 2014.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ – Ανάλυση των στοιχείων στον πίνακα 3 του Παραρτήματος

Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, η πραγματική παραγωγή οστρακοειδών / μυδιών κυμαίνεται περί τους 23.000 - 27.000 τόνους ετήσια, καθώς υπάρχει μεγάλος αριθμός μη αδειοδοτημένων μονάδων, των οποίων η παραγωγή δεν καταγράφεται και η οποία δημιουργεί επίσης προβλήματα στην εμπορία των νόμιμων μονάδων.

4.3. Γεωγραφική κατανομή των μονάδων εκτροφής

Το 90% των μονάδων οστρακοειδών λειτουργούν στην περιοχή του Θερμαϊκού κόλπου και στο Βόρειο Αιγαίο, από όπου προέρχεται και το 80 – 90% της ετήσιας παραγωγής.

Η εγκατάσταση των μονάδων στις ως άνω περιοχές οφείλεται καταρχήν στην καταλληλότητα των υδάτων, για εκτροφή οστρακοειδών, που δημιουργείται από το εκβολικά συστήματα μεγάλων ποταμών της Βόρειας Ελλάδας.

Άλλες περιοχές που λειτουργούν μονάδες οστρακοειδών, μικρής σχετικά δυναμικότητας, είναι ο Μαλιακός κόλπος και ο Αμβρακικός κόλπος και δευτερευόντως, ο Σαρωνικός κόλπος, η Σαγιάδα Θεσπρωτίας και τα νησιά Λήμνος και Λέσβος.

Υπάρχουν επίσης εγκεκριμένες εγκαταστάσεις για τη διάθεση των οστρακοειδών στην αγορά και συγκεκριμένα 33 Κέντρα Αποστολής Οστράκων (ΚΑΟ), 19 Κέντρα Καθαρισμού Οστράκων (ΚΚΟ) και 39 Εργαστήρια Αποκελύφωσης Μυδιών (πηγή: www.minagric.gr)

Οι παραπάνω εγκαταστάσεις δεν υπολογίζονται αθροιστικά, καθώς μεγάλο ποσοστό απο αυτές διαθέτουν ταυτόχρονα υποδομές για την εξυγίανση, καθαρισμό και αποκελύφωση των οστράκων. Οι εγκαταστάσεις ΚΑΟ και ΚΚΟ καλύπτουν τις ανάγκες και των οστρακοειδών από αλιεία.

4.4. Κόστος Λειτουργίας

Από τα λειτουργικά κόστη των μονάδων οστρακοκαλλιέργειας, το μεγαλύτερο είναι το κόστος εργασίας, το οποίο διατηρείται υψηλό παρά τις προσπάθειες για αυτοματοποίηση ορισμένων εργασιών.

Το λειτουργικό κόστος λαμβάνει τις παρακάτω δαπάνες:

- Αποσβέσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων: 42%
- Εργατικό κόστος: 35%
- Ενοίκιο θαλάσσιας έκτασης: 3%
- Ενέργεια: 4%
- Συντήρηση εξοπλισμού: 3%
- Αναλώσιμα: 6%
- Άλλα: 7%

Η κερδοφορία της καλλιέργειας οστρακοειδών είναι συνδυασμός ορισμένων παραμέτρων, όπως η φυσική παραγωγή γόνου, οι τεχνικές, το κόστος παραγωγής και η τιμή πώλησης του προϊόντος. Η εκτίμηση της οικονομικής απόδοσης της καλλιέργειας οστρακοειδών είναι δύσκολο να γίνει, καθώς βασίζεται σε διάφορες παραδοχές.

Σύμφωνα με μια μελέτη ανάλυσης ευαισθησίας (Θεοδώρου, 2010) το νεκρό σημείο για κερδοφόρα επιχείρηση καλλιέργειας οστρακοειδών στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλό, καθώς πρόκειται για μικρού μεγέθους μονάδες.

5. Εκτατική υδατοκαλλιέργεια – Λιμνοθάλασσες

Οι λιμνοθάλασσες αποτελούν παράκτια οικοσυστήματα με άμεση επίδραση από τη θάλασσα και τα εσωτερικά ύδατα. Είναι αποδέκτες θρεπτικών στοιχείων της ενδοχώρας, τα οποία δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες παραγωγικότητας των υδάτων.

Η εκμετάλλευση των λιμνοθαλασσών πραγματοποιείται κύρια από Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς, στους οποίους μισθώνονται από το Δημόσιο, ενώ παράλληλα ασκείται, ορισμένες περιπτώσεις, εντός αυτών, και αλιεία από μεμονωμένους αλιείς (ελεύθερη αλιεία).

Η λειτουργία των λιμνοθαλασσών, ως ιχθυοκαλλιέργεια εκτατικής μορφής, στηρίζεται στις μετακινήσεις των ψαριών από και προς αυτές, σε συγκεκριμένες εποχές του χρόνου.

Αφορά αρχικά τον εγκλωβισμό μικρού μεγέθους ψαριών, που εισέρχονται στις λιμνοθάλασσες, για ορισμένη περίοδο για αναζήτηση τροφής και ανάπτυξη / ωρίμανση. Στη συνέχεια γίνεται σύλληψή τους (εξαλίευση) όταν ο ιχθυοπληθυσμός κινείται προς την έξοδο (προς τη θάλασσα).

Η εξαλίευση επιτυγχάνεται με την τοποθέτηση ιχθυοφραγμών, στα ανοίγματα των λιμνοθαλασσών ή / και ειδικές κατασκευές «παγίδες - πήρρες» (παραδοσιακό σύστημα).

Κατά το χρονικό διάστημα 2010 – 2014, λειτούργησαν (ήταν μισθωμένες) 72 λιμνοθάλασσες με παραγωγή, 650 τόνους ψαριών (2014).

Τα παραγόμενα είδη των λιμνοθαλασσών είναι κυρίως κέφαλοι (*Mugil sp*), τσιπούρες, λαβράκια, γλώσσες, σπάρος και χέλια.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι παραγόμενες ποσότητες ψαριών στις λιμνοθάλασσες κατά το χρονικό διάστημα 2010-2014.

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

Από το διάγραμμα προκύπτει μείωση της παραγωγής το έτος 2014 σε σχέση με το 2010 και διακύμανση της παραγωγής στο ενδιάμεσο διάστημα.

Σημαντικό ρόλο στο αναφερόμενο ύψος παραγωγής, πέραν των καιρικών και περιβαλλοντικών συνθηκών, που επικρατούν, παίζει και η αδυναμία καταγραφής του συνόλου της παραγωγής (παρουσιάζεται μειωμένη καθόσον σχετίζεται με το ύψος του μισθώματος).

Σημειώνεται ότι από τα θηλυκά άτομα κεφάλου παράγεται και το γνωστό προϊόν «αυγοτάραχου».

Η παραγωγή του, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΥΓΟΤΑΡΑΧΟΥ (ΣΕ ΚΙΛΑ) ΤΟ 2010-2014					
	2010	2011	2012	2013	2014
Αυγοτάραχο		5.321,00	485,00	920,00	6.507,00
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ					

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς (αλλά και με βάση την παραγωγή του είδους κεφάλου) ανέρχεται σε 1500-2000 κιλά ετησίως περίπου, ενώ στα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ φαίνεται να συμπεριλαμβάνονται και ποσότητες, που προέρχονται από εισαγωγή κατεψυγμένων γονάδων από τρίτες χώρες.

6. Η θέση της Ελλάδας, όσον αφορά στα παραγόμενα είδη υδατοκαλλιέργειας, στην Ευρώπη – Προοπτικές Ανάπτυξης

Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα αποτελεί δυναμικό κλάδο της πρωτογενούς παραγωγής και κατέχει τη δεύτερη θέση στα εξαγωγίμα προϊόντα της χώρας.

Στην πρώτη θέση βρίσκονται τα φρούτα και λαχανικά, ενώ μετά από τα ψάρια ακολουθούν τα γαλακτοκομικά, ο καπνός, οι φυσικές υφαντικές ίνες και τα έλαια / λίπη (Προσωρινά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Τελευταία επικαιροποίηση 05.2015)

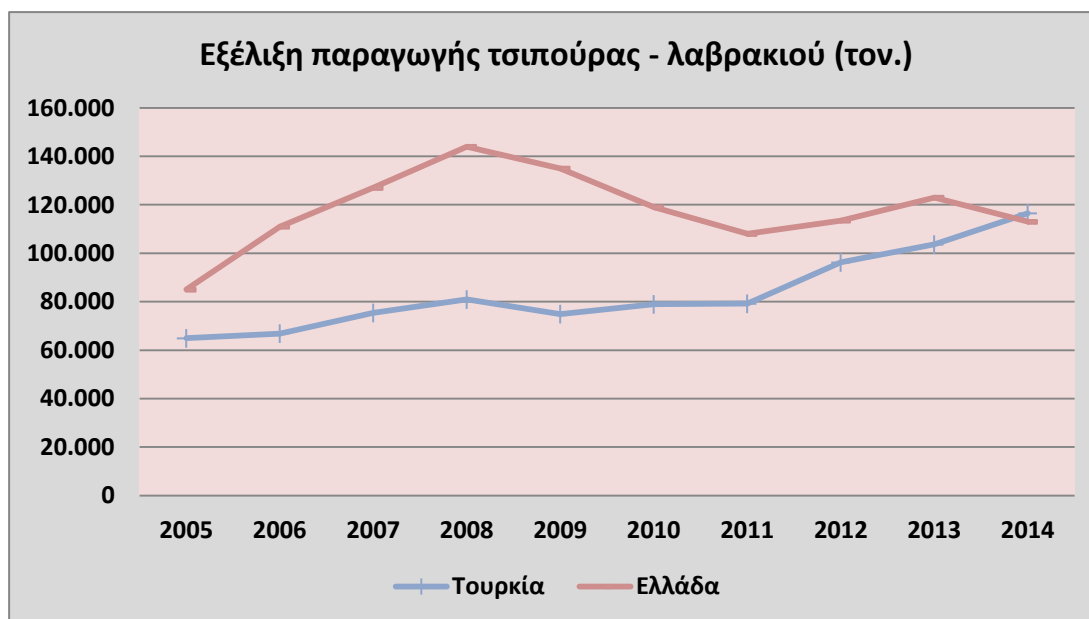
Συμβάλλει, στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας, στη μείωση του ισοζυγίου πληρωμών και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ιδιαίτερα σε νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές της χώρας.

Από τα παραγόμενα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας δεσπόζουσα θέση κατέχει η εκτροφή Θαλάσσιων Μεσογειακών ειδών και ειδικότερα των ειδών τσιπούρα και λαβράκι (όπως εκτενέστερα παρουσιάστηκε σε προηγούμενο Κεφάλαιο).

Από της αρχές της δεκαετίας του 1990, η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια σημείωσε ραγδαία ανάπτυξη και σύντομα κατέστη η Ελλάδα η πρώτη παραγωγός των ειδών αυτών μεταξύ των χωρών της Ευρώπης και γενικότερα στην Μεσόγειο – θέση που διατήρησε μέχρι το 2014.

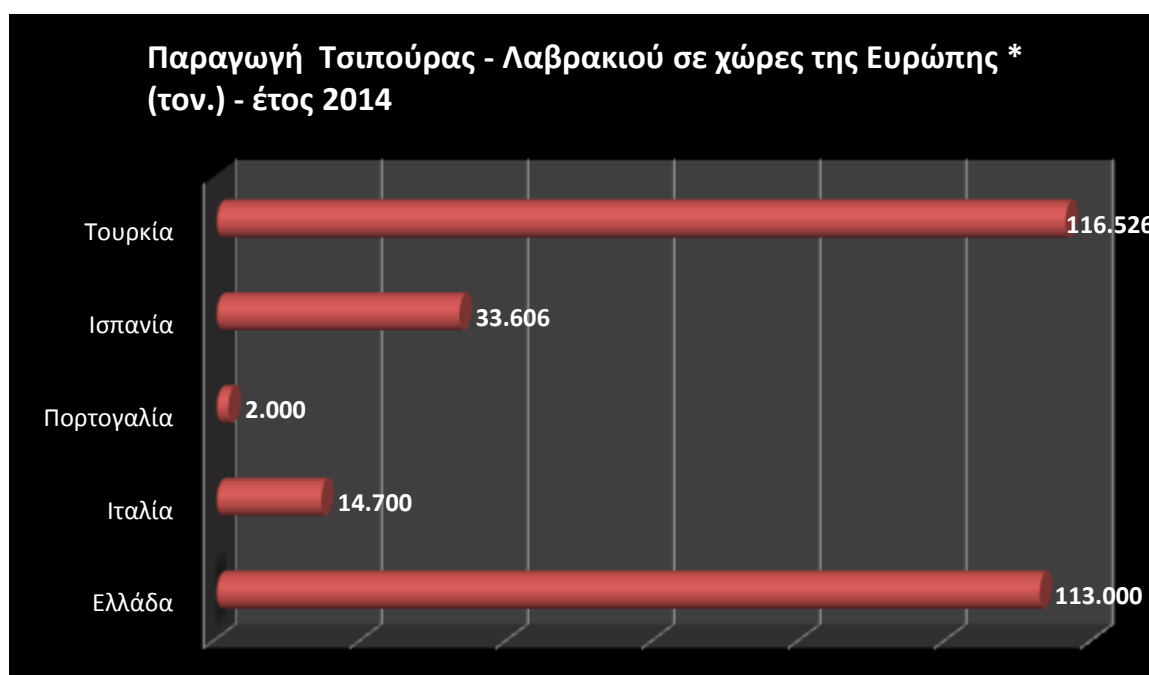
Το 2014, την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών της Μεσογείου καταλαμβάνει η Τουρκία με 116.523 τον., έναντι Ελληνικής παραγωγής 113.000 τον. (στοιχεία FEAP).

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η εξέλιξη της παραγωγής των ειδών τσιπούρα και λαβράκι στην Ελλάδα και την Τουρκία.

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 9 του Παραρτήματος

Στο επόμενο διάγραμμα φαίνεται η παραγωγή των ειδών τσιπούρα και λαβράκι το έτος 2014 στις κύριες χώρες παραγωγής της Ε.Ε. και την Τουρκία.

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 9 του Παραρτήματος

*Συμπεριλαμβάνεται η Τουρκία

Η Ελλάδα, παρά την πτωτική πορεία της παραγωγής των ειδών τσιπούρα και λαβράκι από το 2008 και μέχρι σήμερα, είναι μακράν η πρώτη χώρα παραγωγής των ειδών μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. και κατέχει (όπως σε άλλο Κεφάλαιο της παρούσας Έκθεσης αναλύεται) το μεγαλύτερο μερίδιο των αγορών της Ε.Ε. στα είδη αυτά.

Όσον αφορά τα προϊόντα των άλλων κατηγοριών υδατοκαλλιέργειας (γλυκέων υδάτων – οστρακοκαλλιέργεια) η θέση της Ελληνικής παραγωγής είναι διαφορετική.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν, φαίνεται η παραγωγή της πέστροφας και του χελιού σε χώρες της Ε.Ε. το 2014 και των οστρακοειδών το έτος 2011 (Στο διάγραμμα της πέστροφας περιλαμβάνεται και η Τουρκία).

Πρώτη χώρα παραγωγής για την πέστροφα είναι η Τουρκία, ακολουθούμενη από την Ιταλία και Δανία, ενώ η Ελλάδα βρίσκεται στην 9^η θέση.

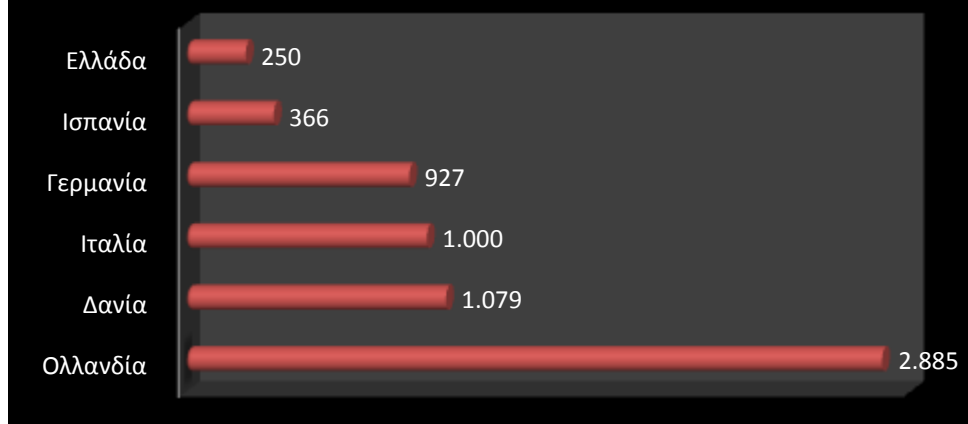

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 10 του Παραρτήματος

*Συμπεριλαμβάνεται η Τουρκία

Πρώτη χώρα παραγωγής για το χέλι, είναι η Ολλανδία και ακολουθούν η Δανία, η Ιταλία, η Γερμανία, η Ισπανία, ενώ την 6^η θέση καταλαμβάνει η Ελλάδα.

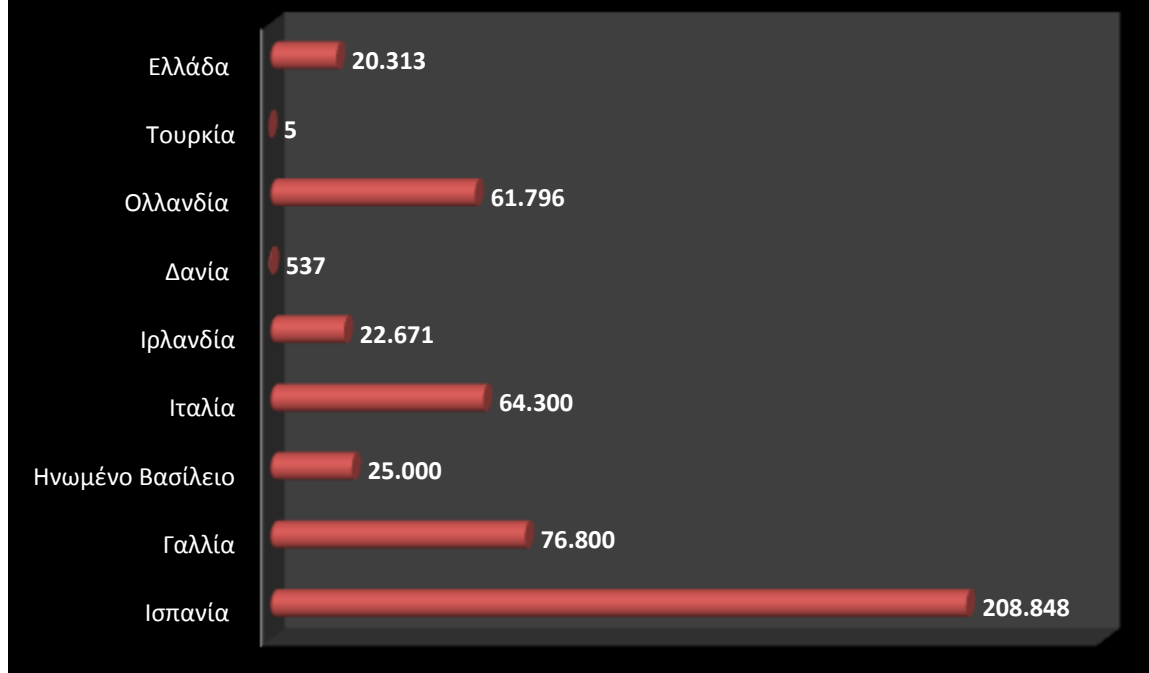
Παραγωγή χελιού σε χώρες της Ευρώπης (τον.) - έτος 2014

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 11 του Παραρτήματος

Στην εκτροφή οστρακοειδών και κύρια των μυδιών, η Ελλάδα κατέχει την 7^η θέση, αλλά το μέγεθος της παραγωγής της είναι σαφώς πιο υψηλό σε σχέση με τις παραγόμενες ποσότητες ψαριών γλυκέων υδάτων.

Παραγωγή μυδιών σε χώρες της Ευρώπης * (τον.) - έτος 2011

Πηγή: FEAP – Αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 12 του Παραρτήματος

*Συμπεριλαμβάνεται η Τουρκία

Η θέση αυτή της Ελληνικής παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, σε σχέση με τα αντίστοιχα προϊόντα χωρών της Ε.Ε., θα πρέπει να κριθεί, λαμβάνοντας υπόψη και την οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα και τις επιπτώσεις της στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών, οι επιχειρήσεις του οποίου αντιμετώπισαν και αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα.

Σε κάθε περίπτωση πρόκειται, κατά την άποψή μας, για περίοπτη θέση, που διατηρήθηκε και κατά την περίοδο της κρίσης, με προϋποθέσεις για σταθεροποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη.

Είναι βέβαιο, εφόσον παρέλθει και το προσωρινό καθεστώς μετοχικής συμμετοχής και διοίκησης των βασικών Ομίλων επιχειρήσεων του κλάδου από τις Τράπεζες, ότι η παραγωγή Μεσογειακών ειδών ψαριών και κυρίως των ειδών τσιπούρα και λαβράκι θα ακολουθήσει ανοδική πορεία, καθόσον για τη χώρα μας συντρέχουν σταθεροί παράγοντες ανάπτυξης όπως: το συγκριτικό πλεονέκτημα των Ελληνικών θαλασσών και γενικότερα οι θετικές κλιματολογικές και υδρολογικές συνθήκες, η εγγύτητα προς τις αγορές της Ευρώπης και η υψηλού επιπέδου τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί. Υπάρχει έντονο επιχειρηματικό ενδιαφέρον για επενδύσεις στον κλάδο και ήδη έχει ολοκληρωθεί η εξαγορά της ANΔΡΟΜΕΔΑ Α.Ε. από το αμερικάνικο private fund Amergra, τρίτης σε μέγεθος εταιρείας θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα.

Θετικά επίσης στοιχεία αποτελούν, η αναμενόμενη ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών με την ίδρυση Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης (ΠΟΑΥ), αλλά και η συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση Μεσογειακών ειδών ψαριών από τις αγορές της Ευρώπης και τρίτων χωρών.

Σημειώνεται ότι, με τη θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ, αφενώς θα επιτραπεί η ίδρυση νέων μονάδων στις ΠΑΥ Α και Β και αφετέρου θα γίνει πιο συγκεκριμένο το προγραμματικό πλαίσιο ανάπτυξης του κλάδου, μακροπρόθεσμα.

Όσον αφορά την παραγωγή προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας γλυκών υδάτων, ιστορικά η Ελλάδα δεν κατείχε αξιοσημείωτη θέση σε σχέση με τις ισχυρές στον κλάδο αυτό χώρες της Ευρώπης.

Δεν παύει όμως να είναι αξιόλογη δραστηριότητα για την εγχώρια κατανάλωση, αλλά και για συγκεκριμένες ευρωπαϊκές αγορές. Υπάρχουν προϋποθέσεις για αύξηση της παραγωγής με παράλληλη διεύρυνση της εγχώριας αγοράς των προϊόντων, που σήμερα περιορίζεται σε ορισμένες μόνο περιοχές της χώρας.

Ευοίωνες είναι και οι προοπτικές για μια αυξητική πορεία της παραγωγής οστρακοειδών και όχι μόνο των μυδιών, αλλά και άλλων ειδών, με βελτίωση των υποδομών, καλύτερη παρουσίαση του προϊόντος και τη ρύθμιση του προβλήματος αδειοδότησης των μικρών μονάδων της περιοχής Θεσσαλονίκης.

Οι δυνατότητες διεύρυνσης της εγχώριας κατανάλωσης μυδιών (σήμερα καταναλώνονται κύρια στη Βόρειο Ελλάδα) και η αυξημένη ζήτηση των προϊόντων της κατηγορίας αυτής στις αγορές της Ε.Ε., αποτελούν τα θετικά δεδομένα για την αύξηση της παραγωγής οστρακοειδών ελληνικής υδατοκαλλιέργειας.

7. Δράσεις για την ανάπτυξη της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας

7.1.1. Αναπτυξιακό Πλαίσιο της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας για την περίοδο 2014 – 2020

Την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, το πλαίσιο ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας αποτελούν τα ακόλουθα δεδομένα:

- Το Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών 2014 – 2020.
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014 – 2020.
- Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑΥ),
ενώ υπό κατάρτιση βρίσκεται και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών (ΕΠΑΥ).

Τα παραπάνω, εθνικού επιπέδου δεδομένα, βρίσκονται, βέβαια, σε συμφωνία, με τα οριζόμενα από την Κοινή Αλιευτική Πολιτική της ΕΕ (Καν. (ΕΕ) 1380/2013) και με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 508/2014 για Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

7.1.2. Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών 2014 – 2020

Καταρτίστηκε σε εφαρμογή του Καν (ΕΕ) 1380/2013 (άρθρο 35), ως προαπαιτούμενο για την έγκριση του ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020 και αποτελεί ουσιαστικά τη στρατηγική ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο, ως εθνικός ποσοτικός στόχος τίθεται ετήσια αύξηση της παραγωγής των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας κατά 7%, προκειμένου η συνολική παραγωγή το 2020 να προσεγγίσει τους 170.000 τον.

Ο καθορισμός του στόχου αυτού, έγινε με βάση τα δεδομένα του 2014 (έτος κατάρτισης του Σχεδίου) και με την παραδοχή να υλοποιηθούν συγκεκριμένες δράσεις του υπό έγκριση (τότε) ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020, αλλά και να εφαρμοσθούν οι διατάξεις του ΕΠΧΣΑΑΥ.

Στο πλαίσιο της παρούσας «Έκθεσης» εξετάστηκε αν είναι εφικτός ο στόχος που έχει τεθεί (αύξηση της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας κατά 7% ετησίως) με τα σημερινά πλέον δεδομένα (2016) και αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης, τόσο με τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας (Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αλιείας και Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ), όσο και με τους εκπροσώπους των επαγγελματικών οργανώσεων του κλάδου.

Ήδη, σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, η παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας το 2014 παρουσίασε μείωση σε σχέση με το 2013, αλλά και με τις εκτιμήσεις της παραγωγής για έτος 2015 (δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία) φαίνεται περαιτέρω μείωση.

Η πορεία αυτή της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και κυρίως ειδών θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, που αποτελεί και τον «κορμό» της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας, οφείλεται στα νέα δεδομένα των τελευταίων ετών (2015 - 2016), αλλά και την αστοχία βασικών προϋποθέσεων, που στηρίχθηκε ο καθορισμός του ρυθμού αύξησης στο 7%.

Σημειώνεται ότι, ως «νέα δεδομένα» θεωρούμε το καθεστώς διοίκησης των Ομίλων επιχειρήσεων του κλάδου (Σελόντα – Νηρέας), την οποία ασκούν αυτήν την περίοδο οι Τράπεζες μετά την κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών των εταιρειών τους (αντιπροσωπεύουν το 70% περίπου της παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας).

Σε κάθε περίπτωση, η κατάσταση αυτή θεωρούμε ότι αποτελεί ένα προσωρινό καθεστώς, με αναστολή ορισμένων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, και σύμφωνα με συγκλίνουσες πληροφορίες θα ομαλοποιηθεί εντός του επόμενου έτους (2017).

7.1.3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014 – 2020 (ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020)

Το ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020 εγκρίθηκε, όπως είναι γνωστό, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο 2015 και σήμερα βρίσκεται στο στάδιο υλοποίησης των απαιτούμενων ενεργειών και πράξεων της Διοίκησης, για την εξειδίκευση του Προγράμματος και την ενεργοποίηση των Μέτρων αλλά και την υλοποίηση, αναπτυξιακών για τον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών, δράσεων.

Η ολοκλήρωση των προαπαιτούμενων αυτών ενεργειών και πράξεων, εφαρμογής του ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020, για την οποία εργάζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί εντός του επόμενου έτους, ωστόσο θα έχει χαθεί σημαντικός χρόνος της προγραμματικής περιόδου, με αρνητικές συνέπειες στην

αναπτυξιακή πορεία του κλάδου και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί τόσο από το ΠΕΣΣΑΥ, όσο και από το ίδιο το πρόγραμμα.

Ήδη προκύπτει θέμα, επανακαθορίσμου της κατ' έτος κατανομής της συνεισφοράς του ΕΤΘΑ στο Ελληνικό Πρόγραμμα, και ενδεχόμενα και των δεικτών αποτελεσμάτων ανά ειδικό στόχο της προτεραιότητας 2.

7.1.4. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑΥ)

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ειδικού Πλαισίου σε Περιοχές Ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ) κατηγορίας Α και Β, που αποτελούν και το μεγαλύτερο μέρος των ΠΑΥ της Ελληνικής επικράτειας (95%), δεν επιτρέπεται η ίδρυση νέων μονάδων, μέχρι τη δημιουργία εντός αυτών Περιχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ).

Ο περιορισμός αυτός, όπως είναι κατανοητό, επηρεάζει την ανάπτυξη του κλάδου και ειδικότερα την παραγωγικότητά του, λαμβανομένου υπόψη ότι η διαδικασία ίδρυσης των ΠΟΑΥ καθυστερεί σημαντικά.

Σημειώνεται ότι, το Ειδικό Πλαίσιο αρχικά είχε θέσει προθεσμία τριών (3) ετών από την ισχύ του (4-11-2011) για υποβολή φακέλων ίδρυσης ΠΟΑΥ και πέντε (5) ετών για την έκδοση των Π. Δ/των θεσμοθέτησης τους.

Μετά την εκπνοή της προθεσμίας των τριών (3) ετών, και δεδομένου ότι τα υποβληθέντα αιτήματα ήταν περιορισμένα, δόθηκε νέα προθεσμία 3 ετών, για υποβολή αιτημάτων που λήγει 4/11/2017 και 5ετία για την έκδοση των Π. Δ/των (4/11/2019).

Η εφαρμογή του ΕΠΧΣΑΑΥ, όσον αφορά την ίδρυση των ΠΟΑΥ, αποτέλεσε, βασική παράμετρο για το Στρατηγικό σχεδιασμό ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών της χώρας κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020.

Σημειώνεται ότι απο τη θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ , θα γίνει πιο συγκεκριμένο το πλαίσιο του προγραμματισμού , μακροπρόθεσμα, της Ελληνικής παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, πέραν βεβαίως του γεγονότος ότι, θα καταστεί δυνατή η ίδρυση νέων μονάδων στις ΠΑΥ Α και Β κατηγορίας.

Σύμφωνα με στοιχεία, απο τις μελέτες ίδρυσης ΠΟΑΥ που έχουν ήδη υποβληθεί, προκύπτει η δυνατότητα ίδρυσης νέων μονάδων και η επέκταση υφιστάμενων, συνολικής δυναμικότητας σημαντικού ύψους (δεκάδων χιλιάδων τόνων).

Η πορεία, συνεπώς, ολοκλήρωσης εφαρμογής του ΕΠΧΣΑΑΥ και η καθυστέρηση ίδρυσης των ΠΟΑΥ θα πρέπει να συνεκτιμηθεί στον επανακαθορισμό των στόχων του Προγράμματος.

Τέλος, σημειώνεται ότι, προς την κατεύθυνση αυτή αναμένεται να συμβάλλει και η κατάρτιση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών, για το οποίο πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της η Ελληνική Διοίκηση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Πίνακας 1. Εξέλιξη της παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη 2005-2014 (τον).

Χώρες / έτη παραγωγής	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Νορβηγία</i>	656.547	693.122	842.521	904.623	967.235	1.018.201	1.093.300	1.325.550	1.270.150	1.370.090
<i>Τουρκία</i>	114.206	124.530	136.573	149.589	155.802	164.197	187.136	210.824	231.672	232.152
<i>Ηνωμένο Βασίλειο</i>	137.994	131.882	143.721	144.031	154.949	158.268	161.033	175.292	174.897	178.417
<i>Ελλάδα</i>	90.958	115.392	130.872	148.509	138.513	122.590	111.217	116.073	125.580	115.580
<i>Νήσοι Φαρόες</i>	22.677	17.222	29.183	45.506	57.900	47.190	62.400	76.800	76.480	86.449
<i>Ισπανία</i>	52.685	61.862	62.293	65.835	69.866	63.200	61.992	59.920	55.694	59.356
<i>Ιταλία</i>	62.258	62.534	63.815	64.073	65.137	64.382	64.781	58.100	57.590	57.990
<i>Γαλλία</i>	48.908	50.987	49.491	47.110	45.954	44.342	45.980	44.540	40.205	41.641
<i>Δανία</i>	38.674	36.288	40.068	39.831	38.216	37.904	38.548	33.447	39.176	39.170
<i>Πολωνία</i>	34.425	34.685	34.898	34.370	35.048	29.250	28.745	32.524	33.535	37.070
<i>Τσεχία</i>	19.963	18.993	19.794	19.765	19.464	19.953	20.393	19.407	18.201	19.092
<i>Γερμανία</i>	34.840	35.038	35.038	34.964	33.356	33.453	16.464	15.155	16.150	16.406
<i>Ουγγαρία</i>	17.721	17.717	14.942	15.860	13.976	13.524	15.297	14.433	14.251	14.378
<i>Φιλανδία</i>	13.693	14.000	11.000	12.000	12.700	10.400	9.220	9.000	9.954	12.448
<i>Ιρλανδία</i>	13.176	11.607	13.060	12.020	14.500	13.934	13.434	13.434	12.450	11.400
<i>Σουηδία</i>	5.670	6.792	4.956	6.703	7.023	9.171	11.963	12.441	11.657	11.144
<i>Κροατία</i>	6.699	7.343	6.913	7.635	9.946	9.823	10.681	8.822	8.512	10.201
<i>Ισλανδία</i>	8.415	9.931	5.588	5.014	5.116	5.018	5.260	7.368	6.886	8.289
<i>Ολλανδία</i>	9.700	9.450	9.640	9.340	7.095	6.560	6.110	5.560	6.155	6.155
<i>Πορτογαλία</i>	4.166	4.367	4.274	4.024	4.097	4.674	5.130	7.000	3.635	5.760
<i>Κύπρος</i>	2.118	2.552	2.229	2.452	3.343	4.118	4.665	4.313	6.171	4.810
<i>Αυστρία</i>	2.580	2.657	2.669	2.206	2.260	2.279	2.813	3.001	3.115	3.115
ΣΥΝΟΛΟ	1.398.073	1.468.951	1.663.538	1.775.460	1.861.496	1.882.431	1.976.562	2.253.004	2.222.116	2.341.113

* Συμπεριλαμβάνεται η Τουρκία

Πηγή: FEAP

2. Πίνακας 2. Εξέλιξη της παραγωγής μυδιών στην Ευρώπη (τον).

Χώρες	Έτη				
	2007	2008	2009	2010	2011
Ισπανία	209.673	180.273	198.784	189.312	208.848
Γαλλία	72.760	78.525	76.823	76.800	76.800
Ηνωμένο Βασίλειο	25.658	28.247	28.000	30.212	25.000
Ιταλία	58.479	67.239	76.800	64.256	64.300
Ιρλανδία	37.435	27.060	26.802	22.234	22.671
Δανία	949	1.737	2.555	669	537
Ολλανδία	96.502	96.328	77.704	91.766	61.796
Τουρκία	1.100	196	89	340	5
Ελλάδα	22.653	21.367	23.091	17.377	20.313

Πηγή: FAO – GlobeFish 2014

3. Πίνακας 3. Παραγωγή ειδών υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα

ΕΤΟΣ	2010		2011		2012		2013		2014	
	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.& εκατ. Ιχθ.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.& εκατ. Ιχθ.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.& εκατ. Ιχθ.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.& εκατ. Ιχθ.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.& εκατ. Ιχθ.)
Α. ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΝΕΡΑ										
Πέστροφα	72	2.712,00	72	1.400,00	72	1.970,00	62	2.014,00	62	1.950,00
Κυπρίνος	7	123,00	7	85,00	7	38,30	7	40,00	7	35,00
Σολομός	2	10,10	2	4,00	2	2,60	2	1,40	2	1,50
Χέλια	8	319,80	8	377,05	8	280,80	4	216,00	4	220,00
Λοιπά είδη (Κέφαλοι, Τιλάπια, κ.λ.π.)	3	38,40	3	36,00	5	39,00	5	70,00	5	55,00
Σύνολο	92	3.203,30	92	1.902,05	94	2.330,70	80	2.341,40	80	2.261,50
Β. ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΝΕΡΑ										
Τσιπούρα-Λαβράκι-Ν. είδη	336	101.605,68	336	100.532,00	338	93.714,02	336	93.992,10	336	95.876,00
Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί Τσιπ.-Λαβρ.-Ν. ειδών	36	395.440.000	36	392.861.000	38	405.500.000	38	406.300.000	38	399.000.000
Οστρακοκαλλιέργειες	590	18.034,38	590	18.603,60	595	17.030,50	590	18.711,00	590	18.011,00
Γαριδοκαλλιέργειες	1	0,00	1	0,00	1	0,00	1	0,00	1	0,00
Σύνολο σε τόνους	927	119.640	927	119.136	934	110.745	927	112.703	927	113.887
Σύνολο σε ιχθυδία	36	395.440.000	36	392.861.000	38	405.500.000	38	406.300.000	38	399.000.000
Γ. ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ*	72	978,60	72	650,00	72	807,00	72	875,00	72	650,00
Δ. ΛΙΜΝΕΣ-ΠΟΤΑΜΙΑ*	26	758,27	26	600,00	26	563,14	26	575,00	26	465,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (tn)	1.117	124.580	1.117	122.288	1.126	114.445	1.105	116.495	1.105	117.264
Σύνολο σε ιχθυδία	36	395.440.000	36	392.861.000	38	405.500.000	38	406.300.000	38	399.000.000

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

4. Πίνακας 4. Παραγωγή ειδών υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα

ΕΤΟΣ	2010	2011	2012	2013	2014
	Παραγ. σε τόν.	Παραγ. σε τόν.	Παραγ. σε τόν.	Παραγ. σε τόν.	Παραγ. σε τόν.
Ψάρια	104.008,26	94.002,07	94.167,02	95.185,87	87.761,04
Καρκινοειδή		7,37	38,02	22,27	22,28
Οστρακοειδή/ Δίθυρα μαλάκια	17.147,16	17.194,90	16.612,82	18.639,44	16.678,96
Σύνολο	121.155,42	111.204,34	110.817,86	113.847,58	104.462,28

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

5. Πίνακας 5. Παραγωγή Τσιπούρας - Λαβρακιού και λοιπών ειδών στην Ελλάδα

ΕΤΟΣ	2010		2011		2012		2013		2014	
	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.)	Αριθμ. Μονάδ.	Παραγ. (σε τόν.)
ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΝΕΡΑ										
<i>Τσιπούρα-Λαβράκι</i>	335	97.749,90	335	96.711,78	337	90.035,88	335	90.250,50	336	92.056,00
<i>Ν. Είδη</i>		3.085,10		3.620,22		3.521,14		3.575,00		3.820,00
<i>Ερυθρός τόνος</i>	1	770,68	1	200	1	157,00	1	166,60	1	0
ΣΥΝΟΛΟ	336	101.605,68	336	100.532,00	338	93.714,02	336	93.992,10	337	95.876,00

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

6. Πίνακας 6. Παραγωγή Τσιπούρας - Λαβρακιού στην Ελλάδα

έτος / Είδος / Ποσότητες (tn)	Τσιπούρα	Λαβράκι	Σύνολο
2005	50.000	35.000	85.000
2006	66.000	45.000	111.000
2007	79.000	48.000	127.000
2008	94.000	50.000	144.000
2009	90.000	45.000	135.000
2010	74.000	45.000	119.000
2011	63.000	45.000	108.000
2012	72.000	41.500	113.500
2013	75.000	48.000	123.000
2014	71.000	42.000	113.000

Πηγή: ΣΕΘ /FEAP

7. Πίνακας 7. Παραγωγή γόνου Τσιπούρας - Λαβρακιού στην Ελλάδα

Είδος/ έτος	Τσιπούρα	Λαβράκι	Σύνολο
2005	207.000.000	140.000.000	347.000.000
2006	273.000.000	152.000.000	425.000.000
2007	220.000.000	130.000.000	350.000.000
2008	214.000.000	195.700.000	409.700.000
2009	150.000.000	180.000.000	330.000.000
2010	160.000.000	180.000.000	340.000.000
2011	242.000.000	174.000.000	416.000.000
2012	245.000.000	184.000.000	429.000.000
2013	266.000.000	192.000.000	458.000.000
2014	237.000.000	175.000.000	412.000.000

Πηγή: ΣΕΘ/ FEAP

8. Πίνακας 8. Παραγωγή χελιού στην Ελλάδα

ΕΤΟΣ	2010	2011	2012	2012	2014
Ποσότητες παραγωγής χελιού συμφωνα με στοιχεία του ΥΠΑΑΤ	319,80	377,05	280,80	216,00	220,00
Ποσότητες παραγωγής χελιού συμφωνα με στοιχεία του FEAP	372	304	322	250	250

9. Πίνακας 9. Παραγωγή τσιπούρας – λαβρακιού στην Ευρώπη

Χώρα Παραγωγής / Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Κροατία</i>	3.050	3.500	4.000	4.500	5.000	5.200	4.578	4.480	5.480	7.140
<i>Κύπρος</i>	2.048	2.468	2.144	2.352	3.275	4.036	4.565	4.217	6.065	4.736
<i>Γαλλία</i>	6.200	7.785	6.156	5.604	4.852	4.156	4.500	3.600	3.447	3.126
<i>Ελλάδα</i>	85.000	111.000	127.000	144.000	135.000	119.000	108.000	113.500	123.000	113.000
<i>Ιταλία</i>	18.600	18.200	19.700	19.400	19.400	19.400	18.400	15.900	15.200	14.700
<i>Πορτογαλία</i>	3.049	3.207	3.135	2.704	1.827	1.247	1.680	1.500	1.900	2.000
<i>Ισπανία</i>	21.069	29.150	32.800	33.770	37.530	32.855	31.300	33.700	31.500	33.606
<i>Τουρκία</i>	64.924	66.871	75.400	80.940	74.916	78.953	79.200	96.255	103.613	116.526

Πηγή: FEAP

10. Πίνακας 10. Παραγωγή πέστροφας στην Ευρώπη

Χώρα Παραγωγής / Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Τουρκία</i>	48.033	56.026	58.433	65.928	75.657	78.165	100.239	111.335	122.873	107.533
<i>Ιταλία</i>	39.000	39.000	39.000	38.900	40.500	39.000	39.000	36.300	36.000	36.800
<i>Δανία</i>	29.247	27.028	28.527	28.050	26.374	26.538	26.538	21.895	27.591	27.591
<i>Γαλλία</i>	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	22.000	23.500	23.500	20.870	22.000
<i>Πολωνία</i>	14.000	17.000	17.000	15.000	14.000	11.000	13.000	14.500	14.500	17.500
<i>Ισπανία</i>	25.000	24.000	20.000	20.000	20.000	18.000	18.000	14.400	15.000	13.000
<i>Ηνωμένο Βασίλειο</i>	12.500	11.000	9.955	10.000	10.000	8.950	8.900	10.996	10.000	11.000
<i>Γερμανία</i>	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	22.300	10.062	8.116	8.333	8.466
<i>Ελλάδα</i>	4.892	3.187	2.820	3.420	2.588	2.712	2.389	1.967	2.014	2.014
<i>Αυστρία</i>	1.728	1.671	1.671	1.200	1.250	1.200	1.270	1.337	1.322	1.322
<i>Ιρλανδία</i>	1.100	1.100	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Πηγή: FEAP

11. Πίνακας 11. Παραγωγή χελιού στην Ευρώπη

Χώρα Παραγωγής / Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Ολλανδία</i>	4.500	4.200	4.000	3.700	3.200	3.000	2.800	2.300	2.885	2.885
<i>Δανία</i>	1.670	1.729	1.636	1.729	1.699	1.532	1.154	1.061	1.079	1.079
<i>Ιταλία</i>	1.559	1.600	1.000	1.550	1.070	960	1.100	1.100	1.000	1.000
<i>Γερμανία</i>									700	927
<i>Ισπανία</i>	405	328	360	470	510	446	402	350	315	366
<i>Ελλάδα</i>	500	385	454	489	428	372	304	322	250	250

Πηγή: FEAP

12. Πίνακας 12. Παραγωγή μυδιών στην Ευρώπη

Χώρες	Έτη				
	2007	2008	2009	2010	2011
Ισπανία	209.673	180.273	198.784	189.312	208.848
Γαλλία	72.760	78.525	76.823	76.800	76.800
Ηνωμένο Βασίλειο	25.658	28.247	28.000	30.212	25.000
Ιταλία	58.479	67.239	76.800	64.256	64.300
Ιρλανδία	37.435	27.060	26.802	22.234	22.671
Δανία	949	1.737	2.555	669	537
Ολλανδία	96.502	96.328	77.704	91.766	61.796
Τουρκία	1.100	196	89	340	5
Ελλάδα	22.653	21.367	23.091	17.377	20.313

Πηγή: GlobeFish -2014

13. Πίνακας 13. Απασχολούμενοι κατά είδος εργασιακής σχέσης και κατά τύπο υδατοκαλλιέργειας

Νερά εκτροφής	2010	2011	2012	2013	2014
Σε θαλάσσια νερά	3.419	3.547	3.529	3.406	3.410
Μόνιμο προσωπικό	3.016	2.949	3.014	2.886	2.883
Έκτακτο προσωπικό	403	598	515	520	527
Σε υφάλμυρα νερά	512	472	367	385	379
Μόνιμο προσωπικό	510	454	360	379	374
Έκτακτο προσωπικό	2	18	7	6	5
Σε γλυκά ύδατα	322	289	301	324	280
Μόνιμο προσωπικό	299	260	268	278	243
Έκτακτο προσωπικό	23	29	33	46	37
Σύνολο Μόνιμου προσωπικού	3.825	3.663	3.642	3.543	3.500
Σύνολο Έκτακτου προσωπικού	428	645	555	572	569

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

14. Πίνακας 14. Μόνιμοι απασχλούμενοι κατά είδος εκτροφής και εκπαίδευση

Νερά εκτροφής	2010	2011	2012	2013	2014
Σε θαλάσσια νερά					
Κάτοχοι ειδικού πτυχίου	361	344	330	392	394
Ανειδίκευτοι - Άλλοι	2.655	2.605	2.684	2.494	2.489
Σε υφάλμυρα νερά					
Κάτοχοι ειδικού πτυχίου	4	3	1	3	3
Ανειδίκευτοι - Άλλοι	506	451	359	376	371
Σε γλυκέα ύδατα					
Κάτοχοι ειδικού πτυχίου	18	37	35	33	33
Ανειδίκευτοι - Άλλοι	281	223	233	245	210
Σύνολο Κατόχων ειδικού πτυχίου	383	384	366	428	430
Σύνολο Ανειδίκευτων - Άλλων	3.442	3.279	3.276	3.115	3.070

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

15. Πίνακας 15. Επιστημονικό προσωπικό ανα τύπο υδατοκαλλιέργειας

2014					
ΤΥΠΟΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	ΜΟΝΙΜΟ		ΕΠΟΧΙΚΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	230	41	2	0	273
ΟΣΤΡΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	1	0	0	0	1
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	2	1	0	0	3
ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ	3	0	0	0	3
ΙΧΘΥΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	101	60	0	1	162
ΣΥΝΟΛΟ	337	102	2	1	442

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

16. Πίνακας 16. Εργατικό προσωπικό ανα τύπο υδατοκαλλιέργειας

2014					
ΤΥΠΟΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	ΜΟΝΙΜΟ		ΕΠΟΧΙΚΟ		ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	1.463	158	36	47	1.704
ΟΣΤΡΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	28	1	36	1	66
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	14	9	1	0	24
ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ	27	2	0	0	29
ΙΧΘΥΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	318	119	2	2	441
ΣΥΝΟΛΟ	1.850	289	75	50	2.264

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

17. Πίνακας 17. Συνολικό απασχολούμενο προσωπικό ανα τύπο υδατοκαλλιέργειας

2014			
ΤΥΠΟΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	1.731	246	1.977
ΟΣΤΡΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	65	2	67
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	17	10	27
ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ	30	2	32
ΙΧΘΥΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	421	182	603
ΣΥΝΟΛΟ	2.264	442	2.706

Πηγή: ΥΠΑΑΤ

18. Πίνακας 18. Εξέλιξη παραγωγής πέστροφας στην Ελλάδα 2005 – 2014

Είδος / έτος	Πέστροφα (Portion Rainbow Trout)
2005	4.892
2006	3.187
2007	2.820
2008	3.420
2009	2.588
2010	2.712
2011	2.389
2012	1.967
2013	2.014
2014	2.014

Πηγή FEAP